

DEN
hållbara
KOMMUNEN
FÖR
HELA *livet!*

SAMRÅDSREDOGÖRELSE ÖVERSIKTSPLAN 2040

HABO KOMMUN

1 Inledning

2 Utvecklingsstrategi

3 Riksintressen

Innehåll

Samrådsredogörelse ÖP 2040	4
- Inledning och bakgrund	4
- Samrådsprocessen	4
- Deltagande	4
Sammanställning av yttranden	6
Synpunkter generellt	7
- Revidering av översiktsplan	7
Synpunkter - kapitel 1	9
- Revidering av översiktsplan	
Synpunkter kapitel 2	13
- Habo kommun-nuläge	13
- Övergripande målsättningar	13
- Strategier och målbild	13
- Revidering av översiktsplan	15
Synpunkter kapitel 3	17
- Riksintressen	17
- Regionalutveckling	18
- Mellankommunala intressen	18
- Revidering av översiktsplan	20
Synpunkter kapitel 4	21
- Klimat	22
- Natur	22
- Friluftsliv och turism	23
- Kultur	26
- Trafik och infrastruktur	26
- Teknisk försörjning	30
- Miljö, hälsa och säkerhet	32

Antagen av kommunfullmäktige den

4 Allmänna intressen

5 Lokala utvecklings- möjligheter

6 Genomförande och uppföljning

- Bostadsförsörjning 33
- Näringsliv och verksamheter 34
- Landsbygd 35
- Jordbruksmark 36
- Revidering av översiktsplan 39

Synpunkter kapitel 5 40

- Övergripande kommentar 41
- Brandstorp 41
- Fagerhult och Baskarp 41
- Furusjö 42
- Habo tätort 42
- Västerkärr 47
- Revidering av översiktsplan 48

Synpunkter kapitel 6 49

- Revidering av översiktsplan 50

Synpunkter hållbarhetsbedömning 51

- Revidering av översiktsplan 52

Samrådsredogörelse ÖP 2040

Inledning och bakgrund

Den 10 oktober 2018 togs ett beslut i kommunfullmäktige att skicka ut översiktsplanen på samråd från den 1 november 2018 till och med den 31 januari 2019. Under samrådstiden fanns det möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i översiktsplanen för kommuninvånare, intresseorganisationer, föreningar, företag, partipolitiska grupper, myndigheter och grannkommuner. Hela processen för att ta fram en översiktsplan regleras i plan- och bygglagens 3 kapitel § 7-26.

Samrådsprocessen

Samråd är en del i den lagstadgade processen för att ta fram en översiktsplan. Syftet med samrådet är att förbättra beslutsunderlaget och att ge en insyn i arbetet och möjlighet att påverka innehållet i översiktsplanen för kommuninvånare, intresseorganisationer, föreningar, företag, partipolitiska grupper, myndigheter och grannkommuner.

Samrådshandlingen med förslag till ny översiktsplan har skickats till relevanta myndigheter, organisationer, grannkommuner, föreningar, politiska partier och förvaltningar enligt upprättad sändlista.

Information om Samråd

Information angående samrådstiden, samrådsmötena, hur man gör för att lämna synpunkter samt att översiktsplanen fanns tillgänglig i kommunhusets reception samt på biblioteket i Habo har kommunicerats på kommunens webbsida, på kommunens Facebooksida samt annonserats i Jönköpingsposten och i Habo nytt.

Samrådsmöten

Kommunen har genomfört samrådsmöten på fem tätorter (Barandstorp, Baskarp/Fagerhult, Habo, Furusjö och Västerkärr). Dessa möten är inte lagstadgade, vilket innebär att det inte finns något krav på att kommunen ska genomföra samrådsmöten enligt plan- och bygglagen. Samrådsmötena kopplade an till de medborgardialoger som kommunen genomförde under januari - februari 2018. Under

samrådsmötena presenterade tjänstemän från plan- och exploateringsenheten utvecklingsförslaget för den aktuella orten samt kopplade an till de diskussioner som fördes under medborgardialogen. Deltog gjorde även andra tjänstemän och politiker.

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen ingår som en bilaga till utställningsversionen av översiktsplanen. Syftet med samrådsredogörelsen är att beskriva hur samrådet har gått till och visa vilka förändringar som föranletts av samrådet. Den ska även bemöta och redovisa synpunkter som har inkommit och presentera en sammanvägning av synpunkterna som har relevans för översiktsplanen.

Deltagande

Under perioden för samrådet inkom 37 yttranden och de frågor som berörts av flest var *friluftsliv och turism, trafik och infrastruktur, jordbruksmark* samt *Habo tätort*. Det är viktigt att påpeka att inkomna synpunkter inte är representativa för vad samtliga invånarna tycker i helhet. Det är få antal svar, de flesta har valt att inte lämna någon synpunkt. Habo kommun vill även betona att det är omöjligt att tillgodose samtliga intressen eftersom åsikterna går isär. Det innebär ett ansvar att ta ställning till det allmännas bästa istället för det, ibland motstående, enskilda intresset.

Kommunen har sammanställt samtliga inkomna yttranden som inkom under samrådstiden i denna samrådsredogörelse. Inkomna synpunkter redovisas under respektive kapitel dit de tillhör och är fördelade under följande kategorier: Myndigheter och organisationer, Grannkommuner, Politiska partier, Nämnd, Kommunalt bolag, Företag, Förening och Privatperson.

Följande remissinstanser hade inget att erinra enligt deras yttrande:

Mullsjö kommun
Vattenfall Eldistribution
Lantmäteriet

Inkomna yttranden

Kategori	Antal
Myndighet/organisation	9
Luftfartsverket	
Försvarsmakten	
Jönköpings Länstrafik	
Lantmäteriet	
Region Jönköpings län	
Trafikverket	
Länsstyrelsen i Jönköpings län	
Vattenfall	
LRF kommungrupp	
Grannkommuner	2
Jönköpings kommun	
Mullsjö kommun	
Politiska partier	2
Oppositionen	
Alliansen	
Nämnd	5
Fritids- och kulturnämnd	
Byggnadsnämnd	
Miljönämnd	
Socialnämnd	
Barn- och utbildningsnämnd	
Kommunalt bolag	1
Habo Energi/Kraft/Bostäder	
Företag	2
Innovationscentralen AB	
Hagårds Lagård	
Förening	3
Naturskyddsföreningen i Habo	
OK Gränsen	
Föreningen Munkaskogsgården	
Privatpersoner	13
TOTALT	37

Sammanställning av yttranden

Synpunkter generellt

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att det saknas en samlad kommuntäckande plankarta och att övriga kartor som presenteras behöver förklaras så att det framgår vad kommunen vill åskådliggöra med dem. Textdelen skulle vinna på att koncentreras så att det tydligare framgår vad som är själva planförslaget. Kända värden inom respektive exploateringsområde samt kännedom om behov av planeringsunderlag inför detaljplaneläggning bör beskrivas. Detta för att ge en tydligare bild av planens konsekvenser samt för att översiktsplanen ska utgöra vägledning för detaljplaneläggning. Länsstyrelsen utgår från att fördjupningen för Habo tätort släcks ut av den nya kommuntäckande översiktsplanen. Det bör förtydligas i planhandlingarna samt i antagandebeslutet.

Kommentar: Syftet med de kartor som redovisas har tydliggjorts både genom rubriksättning och text. Utbyggnadsområden har kompletterats med text som förtydligar planeringsförutsättningar inför detaljplaneläggning. Flera övergripande dokument släcks ut i och med översiktsplanens antagande, vilket redovisades på sidan 10.

Förening:

Naturskyddsföreningen anser att kartorna överlag är ofullständiga och svårtydda. Till exempel kartan på sidan 29. Var finns bakgrundsfakta till den?

Kommentar: Kartan på sidan 29 är en grafisk karta som redovisar en tänkt målbild. Syftet med de kartor som redovisas har tydliggjorts både genom rubriksättning och text.

Nämnd:

Miljönämnden bifogar en lista på stavfel och vad som behöver tydliggöras i texterna.

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) tar upp följande: ”I sammanfattningen står det under Utveckling: ”I översiktsplanen lyfts särskilt fram hur bebyggelsestrukturen och transportstråk ska utvecklas bäst för att ge förutsättningar för långsiktigt hållbara resor. Var är boende och näringsliv i detta? Det är ju inte bara hållbara resor som ska tas i beaktande. Vi anser att detta skulle kunna breddas. Detsamma gäller för målbilden för Habo kommun, här saknas också näringslivet. Ett starkt näringsliv säger man vara en av sex målsättningar för att nå kommunens vision och ändå nämns det minimalt i texten som till största del tagit fasta på hållbarhet ur ett miljöperspektiv.”

Kommentar: Sammanfattningen har justerats något, men det är en sammanfattning av översiktsplanen. Mer förklarande text finns inom respektive kapitel.

Revidering av översiktsplan:

- Kartor som redovisas har tydliggjorts både genom rubriksättning och text.
- Utbyggnadsområden har kompletterats med text som förtydligar planeringsförutsättningar inför detaljplaneläggning.
- Sammanfattningen har justerats något.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

1 | Inledning

Synpunkter- kapitel 1

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att kommunen har genomfört och sammanställt medborgardialogen på ett bra och transparent sätt.

Politiska partier

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) beskriver att genom medborgardialog har Habobor tillsammans med tjänstemän och politiker bidragit till framtagandet av förslag till översiktsplan. Vidare anser de att översiktsplanen ger kommunen en bra grund och riktlinjer för hur kommunen ska utvecklas i ett längre perspektiv.

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att översiktsplanen är genomarbetad med en tydlig struktur och en tydlighet i vilka lagar, regler och överordnade dokument som kommunen har att förhålla sig till. Det är bra beskrivet varför en kommun behöver en översiktsplan och hur en dylik upprättas. Saknar dock en förstärkning gällande verksamhetsyta i Habo kommun och kontakten med/till näringslivet. Översiktsplanen är bra och genomarbetad med tydliga avvägningar mellan skogsmark och jordbruksmark. Vidare anser de att det är mycket positivt att översiktsplanen tar avstamp i Agenda 2030 vilket tydligt genomsyrar hela översiktsplanen.

Vidare hänvisas på sida 12 till visionen samtidigt som man tar upp de 10 övergripande målen, men det är ju inte samma dokument. Bör förtydligas så det blir klart för läsaren. I stycket kring social hållbarhet saknas barnomsorg/skola samt vad som avses med barnperspektiv. I stycket om näringsliv undras vad som menas med mångsidigt näringsliv. Det anses att det ska vara ett mycket tydligare tryck på att kommunen ska erbjuda god service och bra bemötande till näringslivet. Tillgänglighet kopplat till digitalisering och e-tjänster saknas i stycket. I textstycket på sida 23 som tar upp kommunens digitala agenda anser de att det är olyckligt att man skriver ut vilken form som ska användas

för utbyggnad av bredband. Här borde en annan skrivning gälla som utgår från vilket behov som ska fyllas och varför, men inte låsa fast hur.

Kommentar: Kapitel 1, Inledning, tar upp redan fastställda dokument, mål och program som är utgångspunkter för arbetet med att ta fram en översiktsplan. Texterna är därför enbart en hänvisning till och referat från dessa och kan inte ändras inom det här arbetet.

Förening

Naturskyddsföreningen poängterar att alla typ av intressen på mark ska fångas upp och presenteras i översiktsplanen. Speciellt områden där motstående intressen möts, vilket man anser att översiktsplanen inte gör. Det saknas redovisning av bevarandointressen och naturintressen. Om inte underlag finns, anser naturskyddsföreningen att det ska tas fram innan översiktsplanen antas. Anser att översiktsplanen bitvis är ofullständigt och okunnigt skriven och att en översiktsplan inte ska se ut på detta vis.

Kommentar: Översiktsplanen innehåller de delar som en översiktsplan ska innehålla. Översiktsplanen har dock inför utställningsskedet förtydligats med hur förslaget på markanvändning påverkar befintliga riksintressen. I det fall det saknas ett mer djupgående underlag föreslås att utredningar ska tas fram, det är också en del i översiktsplanarbetet.

Privatperson

Privatperson beskriver i sitt yttrande hur de deltog i ett av de möten som anordnats av Habo kommun för markägare som kan komma att bli berörda av den nya översiktsplanen ÖP 2040 (och även i ett efterföljande möte för allmänheten). Vi tyckte innan vi gick till mötet att det var ett bra initiativ och hade förhoppningar om att inte bara få information om själva processen, utan även en konstruktiv dialog där markägarnas synpunkter skulle tas till vara. Tyvärr blev det inte så. En del av processen för framtagningen av översiktsplanen har varit en medborgardialog med representanter från de fem

tätorterna. Varför bjöds inte några representanter från landsbygden in?

Kommentar: Markägare som kommunen ansågs blir berörda av förslag till ny översiktsplan bjöds in för att få mer information om processen och vad en översiktsplan är. Utöver att få information fanns det också avsatt tid och en stor möjlighet att som markägare framföra sina frågor och funderingar kring översiktsplanarbetet. Det var dock inte ett möte med syfte att diskutera enskilda fastigheter i storgrupp. Det fanns sedan möjlighet att under samrådstiden ha enskilda dialoger med kommunen.

När det gäller samrådsmötena i de olika tätorterna var det öppna allmänna möten som vände sig till alla invånare; boende i respektive tätort, boende på landsbygden, företagare, föreningar med mera. Tanken med upplägget var att de som bor på landsbygden skulle vända sig till den ort som de upplever att de tillhör.

Privatperson anser att översiktsplanen omfattar betydande markarealer och när översiktsplanen är fastställd blir all annan långsiktig brukning och långsiktig planering för denna mark i stort sett omöjlig. Översiktsplanen handlar i stort om att precisera vilken mark som man avser att ta i anspråk för bebyggelse.

Kommentar: Översiktsplanens syfte är att redovisa hur kommunen tänker sig mark- och vattenanvändningen i ett strategiskt och långsiktigt perspektiv för att kunna arbeta mot uppsatta mål och visioner. Mark som pekas ut som lämplig för att omvandlas till annan markanvändning på sikt kan fortsätta att användas under befintliga förhållanden tills dess att det blir aktuellt med en förändring. Översiktsplanen redovisar bland annat vilken mark som är lämplig för bostäder, verksamheter, natur eller friluftsliv.

Revidering av översiktsplan:

- Kapitel 1 har delats upp i utställningsversionen i två kapitel; Inledning samt Utgångspunkter.
- Textavsnittet om kommunens vision har ändrats då nya fokusområden för samhällsutveckling och verksamhetsutveckling tagits fram och fastställts i kommunfullmäktige.
- Kommunens preciseringar avseende det nationella miljömålet God bebyggd miljö har justerats för att bli mer tydliga.
- Text om följande nationella mål och program har lagts till; Sveriges energi- och klimatmål, mål för friluftsliv, mål för folkhälsa, bredbandsstrategi samt livsmedelsstrategi
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

2

Utvecklingsstrategi - den hållbara kommunen

Synpunkter kapitel 2

Habo kommun Nuläge

Inga synpunkter

Övergripande målsättningar

Myndigheter och organisationer:

Region Jönköpings län anser att förslaget till översiktsplan på ett tydligt sätt beskriver inriktningen för den framtida utvecklingen i Habo kommun.

Nämnd:

Miljönämnden anser att det är positivt att översiktsplanen innehåller målsättningar som brutits ned i strategier och riktlinjer som sedan följs upp genom nyckeltal. Dock kan det presenteras på ett tydligare sätt i översiktsplanen. Det vore önskvärt med en tydligare grafisk bild på hur man tänker den röda tråden från vision, mål, strategi, riktlinjer till uppföljning och nyckeltal.

Kommentar: Den grafiska bilden som beskriver kopplingen mellan mål, strategier och riktlinjer har justerats. Texten som hör till den grafiska bilden har också justerats för att tydliggöra sammanhanget.

Kommunalt bolag:

Habo Energi anser att hållbar infrastruktur även bör omfatta ledningsnät för kommunikationstjänst och distribution av energi.

Kommentar: Målsättningen *Hållbar infrastruktur* kompletteras med text gällande ledningsnät för kommunikationstjänst och distribution av energi.

Strategier och målbild

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet,

Vänsterpartiet) är positiv till samrådsförslaget. Anser att översiktsplanen strategiskt och samlat utifrån allmänna intressen samt nationella, regionala och kommunala mål, på ett hållbart sätt redovisar hur kommunen kan utvecklas för att möta framtidens utmaningar.

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att det är otydligt varifrån strategierna kommer ifrån som beskrivs på sidan 31, här skulle texten må bra av att förtydligas för läsaren. Bra att det står kommunen ska arbeta för att en planberedskap ska finnas för att täcka behoven av nya verksamhetsområden.

Kommentar: Texten har justerats för att förtydliga hur mål och strategier har tagits fram.

Förening:

Naturskyddsföreningen anser att den hållbara utvecklingen som anges i översiktsplanen tyder på att planeringen inte går i en hållbar riktning med hänvisning till att kommunen gjort och fortsätter göra stora exploateringar på jordbruksmark och grönområden. Kommunen är en utpräglad skogsbygd, med en liten del åkermark. Vidare anser de att det inte gjorts några försök att hitta alternativ mark att exploatera på trots att det enligt dem finns annan mark att exploatera.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats i text för att än mer tydliggöra vilka förutsättningar och kriterier som har använts samt vilka avvägningar som har gjorts för att komma fram till förslag till översiktsplan.

Privatperson:

Privatperson vill tydliggöra att vandringsleden Västra Vätterleden saknas i den översiktliga målbilden på sid 29 kap 2, samt på kartan sid 35 kapitel 2. Vandringleden passerar gnom målpunkten Hökensås naturreservat. Vandringleden förenar kommunerna väster om Vättern och har anslutningar till andra leder från norra Sverige till södra Sverige.

Teckenförklaringen till Markanvändningskarta med utveckling (sid 35 kap2) har en markering för opåverkade områden men det saknas i kartan. Kan det ha förväxlats med naturreservat, vid framtagande av förslagen eller helt kommit bort? En strategi (sidan 34 kap 2) tar upp att öka andelen egenproducerad förnybar energi samt öka andelen förnybar energi som används inom kommunal verksamhet. Det borde också tas upp hur man ska öka egenproducerad energi för allmänheten. Habo energi kunde få i uppdrag att utreda hur man genom samarbete med enskilda fastighetsägare kan installera solceller med mera. Blir till hjälp för elförsörjningen vid stora strömavbrott.

Kommentar: Kartan på sid 29, kapitel 2, ”Målbild”, redovisar förslag till utveckling på ett mer grafiskt vis och redovisar inte det befintliga. Kartan på sidan 35 redovisar också utveckling när det gäller markanvändning och inte befintliga intressen. På kartan sid 66 redovisas särskilt utveckling av friluftsliv och turism kopplat till det befintliga. På denna karta redovisas även de befintliga intressena såsom Västra Vätterleden. Teckenförklaringen tillhörande markanvändningskarta på sid 35 redovisar opåverkade områden med skrafferade ytor. Dock har skrafferingen ritats åt ”fel håll”, detta har åtgärdats. Översiktsplanen redovisar vad kommunen har möjlighet att styra och beskriver därför inte enskildas möjlighet att producera egen förnybar energi även om kommunen är positiv till det.

Revidering av översiktsplan:

- Den grafiska bilden som beskriver kopplingen mellan mål, strategier och riktlinjer har justerats.
- Tabellen som redovisar mål kopplat till strategier har justerats.
- Målbilden har finjusterats
- Strategier under de 6 målen har finjusterats.
- Text har lagts till som förtydligar markanvändningskartan för utveckling.
- Markanvändningskartan för utveckling har ändrats och förtydligats
- Text har lagts till som förtydligar vilka intressen som kommunen har tagit hänsyn till när markanvändningskartan togs fram.
- Hänsynskartan har ändrats och förtydligats.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

3

**Riksintressen, regional
utveckling och mellan-
kommunala frågor**

Synpunkter kapitel 3

Riksintressen

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att riksintressena i förhållande till planförslaget ska förtydligas, både i text och i karta. Motstående intressen och föreslagna förändringar bör redovisas tillsammans på karta. Värdebeskrivningarna av de riksintressanta naturvärdena och hur de värdena ska tillgodoses i förhållande till kommunens planerade exploatering behöver utvecklas. Föreslagna anläggningar för friluftsliv inom riksintresse för naturvård och friluftsliv/rörligt friluftsliv bör kunna utformas så att båda värdena tillgodoses. Förtydliga hur anläggningar av riksintresse för kommunikationer påverkas av planförslaget. Konflikter med föreslagen bebyggelseutveckling? Vilka avstånd/särskilda åtgärder behövs för att inte påverka anläggningarnas funktion? Tydliggör avstånd/mått för utpekade dubbelspår. Kommunen ska beskriva både eventuell påverkan på riksintressen samt hur värdena ska bibehållas eller utvecklas. Planförslaget bör kompletteras i enlighet med Försvarens synpunkter när det gäller riksintresse för Totalförsvaret.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med tydligare textavsnitt och kartor när det gäller att beskriva riksintressenas värden samt hur översiktsplanen påverkar dessa eller tillgodoser dem. En yta om 40 meter om nuvarande järnvägsspår är utpekade för dubbelspår. En eventuell utbyggnad av dubbelspår utmed Jönköpingsbanan måste föregås av en utredning för hela spåret där bland annat avstånd som behövs utreds samt på vilken sida av befintligt spår ett ytterligare spår kan anläggas. Riksintresset för Totalförsvaret har kompletterats i enlighet med Försvarens yttrande. Avsnittet om riksintressen har utökats och omarbetats till ett eget kapitel.

Luftfartsverket bedömer att kartan med riksintresseområden ska justeras eftersom den anses vara missvisande, hur delar av riksintressen för Försvarens makt redovisas. Vill trycka på att all byggnation högre än 20 meter över mark eller vattenyta till sjöss eller i insjöar ska remitteras till LFV. Det innebär också att alla vindkraftverk oavsett position som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till LFV. Dessutom gäller att all byggnation över 20 meter över mark eller vattenyta ska remitteras till alla flygplatser inom 60 km radie från objektet. Det är flygplatserna som avgör om en hinderanalys behöver tas fram eller ej för att tillstyrka en etablering av ett högt objekt.

Kommentar: Kartan med riksintresseområden redovisar den information som är offentlig och som finns sammanställd för riksintresseområdena. Texten under kapitlet som handlar om riksintressen har kompletterats med information som angetts ovan angående hinderanalys.

Region Jönköpings län är särskilt positiv till att riksintressen, regional utveckling och mellankommunala frågor belyses och beskrivs i ett eget kapitel.

Regional utveckling

Myndigheter och organisationer:

Region Jönköpings län är generellt positiva till inriktningen i förslagen där identifierade gemensamma utmaningar förutsätts lösas i en konstruktiv dialog i det fortsatta arbetet.

Grannkommuner:

Jönköpings kommun beskriver att genom projektet ”Samverkande planering i Södra Vätterbygden träffas de medverkande kommunerna (Jönköping, Habo, Mullsjö och Vaggeryd) kontinuerligt för att diskutera gemensamma översiktliga frågor. Samarbetet har skapat ett forum och nätverk kring översiktlig planering vilket ses som mycket positivt och ett bra sätt att kunna samarbeta och informera varandra i den kontinuerliga planeringen.

Mellankommunala intressen

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att inriktningen för planeringen behöver vara att öka andelen transporter med kollektivtrafik, till fots och på cykel gentemot bilresor samt dämpa trafikökningen generellt, precis som översiktsplanen beskriver. Slutsatsen i MKB är dock delvis motstridiga när det gäller transportutvecklingen. Mot bakgrund av beskrivningen av kommunens bostadssituation anser Länsstyrelsen att en samlad utredning behövs av vilka investeringar i transportinfrastrukturen som på bästa sätt understödjer ett ökat kollektivtrafikresande samt dämpning av trafikökningen. Många av de åtgärder som föreslås innebär stora investeringar och kräver prioriteringar i transportplanen. Underlag som visar att investeringarna är nödvändiga behöver tas fram. Bebyggelseutvecklingens betydelse för trafikmängden behöver hanteras i sammanhanget.

Stationsnära och hållplatsnära bebyggelse bör prioriteras högst och ha en täthet som utgör tillräckligt underlag för kollektivtrafikförsörjning. Det bör framgå i översiktsplanekartan var det finns möjlighet att dra en kollektivtrafiklinje i de sydvästliga delarna av Habo tätort. Denna sträckning behöver särskilt stämmas av med Jönköpings länstrafik. Kommunen bör lägga ett större fokus på att planera för bostäder inom det stationsnära området som kommunen har markerat i Habo samt bebyggelse med större täthet i hållplatsnära lägen. De områden som kommunen föreslås bebyggas med bostäder inom eller i direkt anslutning till tätorterna täcker behovet av bostäder fram till år 2040, med den befolkningsprognos som kommunen har gjort (som räknar med mer än dubbelt så stor tillväxt som regionens prognos)

Kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen och översiktsplanen har båda justerats för att samsynka när det gäller konsekvenser av genomförandet av översiktsplanen. Översiktsplanens förslag till markanvändning för Habo tätort har justerats och innebär endast utbyggnadsmöjligheter i direkt anslutning till redan bebyggda områden tillsammans med möjlighet till viss förtätning i centrala delarna av tätorten och är inte beroende av större investeringar. Möjligheten att dra en busslinje utmed Övre och Nedre Kammabacken som innebär en breddning av befintlig tunnel under järnväg kräver en separat utredning för att belysa nyttan i förhållande till kostnader. Kollektivtrafikförsörjning av Bränningeområdet är dock inte beroende av denna. De större investeringarna som handlar om att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet utmed länsväg 195 är av ett gemensamt intresse för Trafikverket och angränsande kommuner. Här krävs ett samarbete med att ta fram utredningar för ett tillsammans uppsatt mål samt redovisa en samfinansiering. Det görs inte av Habo kommun enskilt i översiktsplanearbetet.

Stationsnära och hållplatsnära bebyggelse prioriteras högt vilket framgår i översiktsplanen.

Samtliga befintliga bostadsområden och utbyggnadsområden har antingen maximalt 400 meter till busshållplats eller ligger inom ett avstånd av 1000 meter från järnvägsstation, vilket är vedertagna mått på vad som anses vara rimligt. I samarbete med Jönköpings länstrafik har kommunen en överenskommelse om att en busslinje ska trafikera Bränningeområdet. Kartan som redovisar utbyggnadsområden i förhållande till kollektivtrafik har kompletterats och redovisar en möjlig busslinje.

Kommunen genomförde under våren 2019 en resvaneundersökning som belyser hur arbetspendlarna reser till sin arbetsplats i Jönköpings tätort och varför. För att öka andelen/antalet hållbara resor krävs det ett samarbete mellan grannkommuner, Jönköpings länstrafik och Trafikverket, eftersom många av aspekterna handlar om ökad turtäthet, lägre biljettpreiser och snabbare resa. Kommunens befolkningsprognos har justerats något utifrån nya siffror, men innebär ändå en ökning av befolkningen med mellan 6 300-8 400 invånare till år 2040, beroende på om kommunen ökar med 300 eller 400 invånare i snitt per år. Regionens prognos ligger hela tiden lägre i nivå än vad utfallet blivit. För att utbyggnadsområdena för bostäder ska räcka till föreslås en exploateringsstäthet på i snitt minst 12 bostäder per hektar.

Grannkommuner:

Mullsjö kommun har i detta läge inget att erinra mot översiktsplanen utan ser fram emot att få ta del av granskningsversionen. Kommunen har kunnat vara delaktiga i processen genom de medborgardialoger som har hållits i vårt närområde. Kommunen kommer i samband med granskningsförfarandet ha ett politiskt förfarande där olika instanser kommer kunna komma med yttrande.

Nämnd:

Socialnämnden beskriver att kommunen behöver samverka med närliggande kommuner för att i framtiden kunna tillhandahålla vård av god kvalitet. Det är positivt och viktigt att inriktningen i översiktsplanen är att utveckla samarbete och samverka kring kommunal service.

Privatperson:

Privatperson anser att följande riktlinje på sid 48; ”Kommunen ska samarbeta med angränsande kommuner, näringsliv och övriga aktörer för att utveckla, bevara och tillgängliggöra gemensamma frilufts- och naturområden samt för att stärka turismen. Nya cykel- och vandringsleder ska byggas för att länka samman friluftsområden.” saknar ett sammanhang i den sammanhängande texten ovan i kapitlet. Att det inte finns något resonemang.

Kommentar: Det är kommunens viljeinriktning att grannkommuner ska samarbeta när det gäller gemensamma natur- och friluftsområden och kring åtgärder för att utveckla, bevara och tillgängliggöra dessa. Gemensamma natur- och friluftsområden finns markerade på kartan som redovisar mellankommunala intressen.

Revidering av översiktsplan:

- Kartor och texter som beskriver riksintressen har utökats och förtydligat konsekvenser som uppstår när det gäller påverkan på dessa.
- Avsnittet om riksintresse har omarbetats och blivit ett eget kapitel.
- Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats i de avseende där konsekvenserna inte stämde med översiktsplanens förslag.
- Kartan som tydliggör utbyggnadsområden i förhållande till kollektivtrafik har kompletterats med en linjedragning för buss genom Bränningeområdet och redovisas i kapitlet för tätortsutveckling.
- Minsta avstånd till buss har justerats från 300 meter till 400 meter då det anses vara det mest vedertagna avståndet att använda.
- Befolkningsprognosen fram till år 2040 ha justerats utifrån nya siffror.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

4 | Allmänna intressen

Synpunkter kapitel 4

Klimat

Myndigheter och organisationer:

Habo Energi har synpunkter på formuleringar i textstycket; Arbete för att minska klimatförändringar. Ändra meningen ”All el som används i kommunala fastigheter är förnybar och köps in av Habo Energi” till (exempelvis) ”El som upphandlas till kommunal verksamhet skall vara förnybar och ha låg klimatpåverkan” samt komplettera med ”Fjärrvärme i Habo och Fagerhult produceras med fossilfria bränslen och ger därmed låg klimatpåverkan för uppvärmning av bostäder och lokaler” Vidare föreslår Habo Energi ett textstycke om fjärrvärme som kan komplettera texten under rubriken ”Bebyggelsestruktur” på sidan 53. ”Samlad bebyggelse består av flerbostadshus och lokaler möjliggör effektiv uppvärmning via fjärrvärme. Fjärrvärmeområden bör definieras för planering av el- och fjärrvärmenät. Enstaka större byggnader integrerade i perifera villaområden hänvisas till elbaserad uppvärmning.”

Kommentar: Texten under bebyggelsestruktur har kompletterats med text enligt förslaget. I översiktsplanen definieras inte vilka områden som är lämpliga som fjärrvärmeområden.

Natur

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att kommunen ska förtydliga hur riksintressen för naturvärden tillgodoses i förhållande till kommunens planerade exploatering. De ambitioner som kommunen uttrycker angående grönstrukturen är bra. Förtydliga vilka områden som avses med riktlinjer för att bevara och utveckla utpekade områden. Förtydliga vad som avses med skyddade områden, enligt MB 7 kap? Nyckelbiotoper och riksintresse för naturvård är inte skyddade enligt 7 kap MB (karta s. 59) Länsstyrelsens planerade områdesskydd bör inte redovisas då detta är ett arbetsmaterial. Det

framgår inte om kommunen själv avser skydda några områden. Positivt om kommunen tar fram ett kommunövergripande naturvårdsprogram där frågor kring grönstruktur och naturvärden skulle kunna fördjupas och grön infrastruktur och ekosystemtjänster få en tydligare roll. Ett mellankommunalt samarbete för att stärka gröna stråk mellan kommunerna bör också övervägas.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats och förtydligats i text och kartor när det gäller påverkan på riksintresset för naturvård. Text och kartor har också förtydligats när det gäller områdeskydd. Eftersom det inte finns utpekade i översiktsplanen områden för tänkt kommunalt områdeskydd så finns det inga. Eventuella kommunala områdesskydd måste föregås av inventeringar och dokumentation. Översiktsplanen beskriver att det är viktigt med bland annat samarbete över kommungränserna för att bevara, utveckla och tillgängliggöra natur- och friluftsområden.

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) hänvisar till att utredningar visar att kontakt med naturen ger en bättre hälsa. Oppositionen anser att det är viktigt att skydda och bevara tätortsnära skogar och se om det finns möjlighet att skapa kommunala naturreservat.

Nämnd:

Miljönämnden belyser att områdesskydd för Hökesån behöver ses över. Översiktsplanen redovisar inte hela det planerade skyddet. Kartan över vattenskyddsområden behöver justeras, två områden är inte fastställda ännu.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats och justerats enligt synpunkter ovan.

Fritids- och kulturnämnden poängterar vikten av att bevara området öster om väg 195 som rekreativt område.

Förening:

Naturskyddsföreningen anser att bevarandebestånden och naturintressen knappast blivit belysta. Vidare anser de att underlag måste tas fram innan översiktsplanen antas. Bland annat saknas ett naturvårdsprogram. Anser att begreppet gröna stråk har missuppfattats, det finns inga sådana på Hökensås. Värdefull natur ska succesivt integreras till grönområden som berikar samhället. Detta har inte gjorts. Det saknas ett aktuellt naturvårdsprogram. I avvaktan på det kan gamla användas. Vidare anses att kartor över grönstrukturen saknas och undrar om det finns en sådan plan gjord. De saknar kartor över tätortsnära skogar, skyddsvärd natur, gröna stråk i tätorten samt planerade naturreservat. Detta borde redovisas på sidan 36. De poängterar att Vänersborg har ansökt om LONA bidrag för att ta fram sitt naturvårdsprogram och de undrar vad Habo gör?

Kommentar: Översiktsplanen föreslår att ett naturvårdsprogram bör tas fram för att belysta naturvärden som finns inom kommunen. Gröna kopplingar och gröna stråk finns i olika skalor, mellan stora naturområden och mellan mindre grönområden inom en tätort. Översiktsplanen tydliggör dessa gröna stråk och kopplingar. Text och kartor som beskriver naturområden och gröna stråk har kompletterats med ytterligare underlagsinformation. Gröna värden och deras betydelse beskrivs i kap 5 under temat *Natur* samt till viss del i kapitel 5 under temat *Friluftsliv och turism*.

Friluftsliv och turism

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att föreslagna anläggningar för friluftsliv inom riksintresse för naturvård och friluftsliv/rörligt friluftsliv bör kunna utformas så att båda värdena tillgodoses. Länsstyrelsen ser positivt på ett tydligare fokus på friluftslivet.

Grannkommuner:

Jönköpings kommun ser gärna en koppling mellan Stråken och Vättern för friluftslivet. En kompletterande vandringsled skulle kunna knyta samman Södra Vätterleden och Bankerydsleden genom de södra delarna av Habo kommun.

Nämnd:

Fritids- och kulturnämnden vill poängtera vikten av att bevara området öster om väg 195 som rekreativ område. Fritids- och kulturförvaltningen har medverkat i förarbetet till översiktsplanen. I förslaget har det tagits hänsyn till de utvecklingsbehov och utvecklingsmöjligheter som avser fritid, idrott, friluftsliv, kultur och turism.

Företag:

Innovationscentralen AB föreslår i sitt yttrande hur Vättern bättre kan nyttjas för att stärka och utveckla besöksnäringen i Södra Vätterbygden och samtidigt komplettera resande och pendling i Jönköpingsregionen. Bakgrunden till yttrandet är kopplat till att det finns en potential som i nuläget inte nyttjas, ”Jönköpings unika läge vid Sveriges näst största sjö Vättern är ännu ett närmast outnyttjat mål för besöksnäringen.” Likaså anges en historisk koppling att Vättern har använts som trafikerad vattenled. Ytterligare en anledning till yttrandet anges vara att besöksnäringen är den snabbast växande näringen i Sverige enligt branschstatistik. Yttrandet tar upp att Vättern kan trafikeras igen, kopplat till besöksnäring och cykelturism men även som ett komplement till befintliga strukturer för att pendla inom Jönköping och Habo kommun. Idén är att det utmed Vättern ska finnas ett antal anlöpningspunkter för båt. Vid anlöpningspunkterna ska det finnas hyrcyklar likt konceptet ”Styr och ställ” i Göteborg. Vidare tas behovet av en bilfri cykelväg längs Södra Vättern upp för att på lång sikt kunna utveckla detta till ett besöksmål med riksintresse.

Sammanfattningsvis tar yttrandet upp de förutsättningar som behövs för att genomföra idén:

- Angöringspunkter som står emot Vätterns krafter med storm och is måste byggas
- Cyklar måste kunna hyras vid angöringspunkterna
- Det måste vara lockande för en entreprenör att trafikera Vättern med passande fartyg ämnat för uppgiften.
- Den önskade och grovt planerade bilfria cykelvägen runt sjön borde bli verklighet för att långsiktigt utveckla detta till ett besöksmål med riksintresse.

Utöver dessa punkter tas det upp att det finns begränsade möjligheter att bygga ut vägar utmed Strandängen i Jönköping för bättre och snabbare kommunikation. En framtid med bättre och fler alternativ som är kostnadsmässiga, miljömässiga och hälsofrämjande behövs och och borde utredas ordentligt. Ovanstående förslag anses ur dessa perspektiv vara väldigt intressant.

En bilfri cykelväg ses som en förutsättning för att satsningen ska slå väl ut och ha en långsiktig hållbarhet. Yttrandet tar upp att det initialt troligtvis kommer finnas ett intresse från näringsidkare men om inte kommunerna runt Södra Vätterbyggnaden gör verklighet av byggnationen så kommer inte näringsidkare etablera sig naturligt i önskad omfattning för att göra detta till ett besöksmål av riksintresse. Yttrandet understryker miljönyttan i denna satsning som möjliggör ett ökat cyklande samt att fartygen bör vara eldrivna.

Kommentar: Översiktsplanen stödjer de förslag som presenteras ovan genom att tydligt redovisa att kommunen är positiv till att cykelbanor byggs och att andelen resor som sker hållbart kan öka, till exempel med cykel. Utmed Vättern vid Munkaskog pekas platsen ut som lämplig att utveckla för friluftslivet och med ett annat innehåll än vad där finns idag. För att genomföra förslag enligt yttrandet ovan behöver samverkan ske mellan bland annat kommuner och entreprenörer, men det är inget som styrs i översiktsplanen.

Förening:

OK Gränsen har 3 km elljusspår vid Klubbstugan och önskar få anslutningar med belysta gångvägar från nybyggnationen på Bränninge till elljusspåret. Främst Lilla Bränninge men även Västra Solhöjden till exempel från Blåklintsgatan. OK Gränsen vill att områdena kring deras motionsspår bevaras som tätortsnära skog och undantas från bebyggelse. De planerar belysning på deras 5,5 km spår som eventuellt kommer att breddas. Under vintersäsong kan skidspåren komma att kompletteras med konstsnö. De poängterar att motionsspåren inte bara är till för deras egna medlemmar utan framförallt till alla kommuninvånare.

Kommentar: Översiktsplanen styr inte detaljerade intressen såsom belysning som är en mer detaljerad genomförandefråga. Den skog som finns intill motionsspåret är utpekad som tätortsnära skog och föreslås bevaras som sådan.

Naturskyddsföreningen anser att alla områden av betydelse för friluftslivet bör finnas med i karta, inte bara riksintressena. Exempelvis Ex. idrottsanläggningar, spårområden, vandringsleder, badplatser, småbåtshamnar med mera samt friluftsområden/anläggningar som nyttjas tillsammans med andra kommuner (Jönköping, Mullsjö och Tidaholm). Området öster om väg 195 bör utvecklas för friluftsliv och turism, bra att planerna på att exploatera området har skrinlagts. Det är inte bra att bygga in länsvägen i samhället. Rastplatsen vid Väst-Göte borde pekas ut som en första mötesplats med information om natur och kultur i Habo. Härifrån kan en stig dras ner mot Vätterbranten där den gamla kyrkstigen norrifrån mot Fiskebäck bör återskapas.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar befintlig och föreslagen markanvändning på en övergripande nivå, där bland annat stora friluftsområden, vandringsleder och särskilt viktiga målpunkter finns med, varav fler är gemensamma och viktiga även för grannkommuner. Möjlighet att redovisa samtliga områden som har betydelse för friluftslivet kan göras bättre i en turist- eller besökskarta.

Privatperson:

Privatperson anser att man har dålig kontakt med vattnet trots att Habo kommun ligger utmed Vättern. Föreslår ett promenadstråk utmed Vättern, direkt nere vid vattnet, från Munkaskog och söder ut förbi Sjogarp. Eftersom det kan vara svårt att anlägga en promenadväg så föreslås att man bygger flytbryggor och på ett antal ställen monterar badstegar ner i sjön. Vidare föreslås att en mindre gästhamn kan anläggas vid Munkaskog och eventuellt en ”vackert- väderfärja” till Visingsö. Munkaskog kan även utvecklas med glasskiosk, badvakt samt uthyrning av flytvästar mm. Det föreslås även en komplettering med uppfräschning av bilvägen fram till Munkaskog som kanske kan gå via Sjogarp samt eventuellt även större parkering, större cykelparkering, fler gräsytor för badgäster och eventuellt en ny sträckning av cykelväg fram hit.

Kommentar: Översiktsplanen föreslår att kontakten med Vättern förbättras för Haboborna genom att Munkaskog tillgängliggörs och utvecklas för annan verksamhet som stödjer friluftslivet. Översiktsplanen redovisar en intention om att det ska finnas möjlighet att som gående och cyklist ta sig utmed Vättern, från Domsand till Munkaskog och vidare norrut där så är möjligt.

Privatperson motsätter sig formuleringen som gäller för utpekade friluftsområden i översiktsplanen. ”Inom dessa områden ska intresset och markanvändningen för friluftslivet prioriteras framför andra intressen och markanvändning.” Med motiveringen att det inskränker äganderätten och därför ska ovanstående mening ändras från ska till kan. Vidare efterfrågas underlag eller något som styrker behovet av att friluftsområden behöver länkas samman genom cykel- eller vandringsleder. Bostadsområden och cykelled är inritat på vår mark, detta ska tas bort ur översiktsplanen. Anser att allt i översiktsplanen som berör deras fastighet ska strykas från planen.

Kommentar: Textens innebörd belyser vikten

av att de stora områdena för friluftslivet som är markerade på kartan är viktiga att bevara, det innebär att pågående markanvändning fortgår, i dessa fall är områdena skogsmark. Stora förändringar inom dessa områden när det gäller markanvändning, till exempel byggnation i stor skala, har därmed inte stöd i översiktsplanen. Det är kommunens viljeinriktning att genomföra åtgärder som kan utveckla, bevara och tillgängliggöra natur -och friluftsområden, bland annat genom att koppla ihop områden genom cykel- och/eller vandringsleder. Översiktsplanen redovisar lämplig markanvändning utifrån ett framtidsperspektiv och inte utifrån ett fastighetsägarperspektiv.

Privatperson anser att det är positivt att översiktsplanen lyfter fram en ökad tillgänglighet till Vättern för att skapa nya mötesplatser för invånarna och turismen. Positivt att tidigare föreslagna utbyggnadsområdet öster/nordöst om Habo tätort har utgått. Munkaskogsområdet pekas ut med syfte att stärka friluftslivet och turismen. Skapande av cykel- och vandringsleder föreslås, som skall koppla samman området. Även detta bör ske i samverkan med aktiva föreningar inom området. Det är positivt att det föreslås en gång och cykelpassage (GC-passage) över väg 195 vid Bokskogen. Föreslår att kommunen skapar ett kommunalt naturreservat i anslutning till Bokskogens naturreservat. Detta ger nya boenden i området och även elever vid Alléskolan en trygg och säker passage till östra sidan om väg 195.

Kommentar: Eventuella genomföranden av gång- och cykelvägar eller cykel- och vandringsleder är projekt som i flera fall bör ske genom samverkan mellan flera olika parter. Översiktsplanen föreslår inte vilka områden som är lämpliga att bli kommunala naturreservat, men utredning eller ett arbete för att driva denna fråga kan ske vid sidan av översiktsplanen. Bildandet av kommunala naturreservat samt bevarandet av skog öster om väg 195 har stöd i översiktsplanen.

Privatperson anser att det för det ”rörliga” friluftslivet vore det bra att göra en vandringsled

alldeles nära Vättern, från Domsand till Brandstorp. Sträckan är delvis redan idag en vandringsled, problemet är dock att komma över alla Vätterbäckar. Här behövs broar över bäckarna. Det går att göra sträckan i etapper, men prioritera bron över Hökesån vid Suttran. När den är klar går det att göra fina promenader med stor variation även från Habo tätort.

Kommentar: Översiktsplanen stödjer åtgärder som innebär att områden utmed Vättern tillgängliggörs, bland annat genom vandrings- eller cykelleder. Däremot redovisas inte i översiktsplanen hur olika projekt kan genomföras, utan beslut om att utreda olika uppdrag får fattas vid sidan om.

Kultur

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att det är positivt att områden med lokala värden redovisas samt att behovet av kulturmiljöunderlag beskrivs. Kulturmiljöns betydelse som planeringsförutsättning bör dock framgå tydligare för de exploateringsområden som föreslås. Formuleringen av riktlinjerna (s. 71) bör justeras, nu kräver kommunen mer än vad plan- och bygglagen gör.

Kommentar: Utredningsområden som föreslås i översiktsplanen har, där det är behövligt, kompletterats med information kring förutsättningar när det gäller kulturmiljön. Riktlinjen har justerats.

Förening:

Naturskyddsföreningen anser att alla områden i kommunen som är av kulturellt intresse ska redovisas i karta. Även kulturmiljöerna som finns i tätorten, te.x. Järnvägsparken, Spinnets, Sveriges första massafabrik med mera. Kulturmiljöerna är viktiga att bevara och vårda.

Kommentar: Översiktsplanen föreslår att det behöver tas fram ett uppdaterat underlag när det gäller kulturvärden, både kulturmiljöer som

enskilda byggnader. Viktigt är att säkerställa befintliga miljöers och byggnaders värden i detaljplaner samt informera ägarna till dessa om vikten av att inte förvanska dem.

Trafik och infrastruktur

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen föreslår åtgärder som beteendeförändring, utveckling av befintliga strukturer och behov av investeringar för att underlätta ett hållbart resande. Behövs en samlad bedömning av de förslag som tas upp, vilka effekter de kan ge och när de kan genomföras i förhållande till planens tidshorisont. Många investeringar kräver förankring på regional nivå.

Kommentar: Under våren 2019 utfördes en resvaneundersökning med syfte att belysa arbetspendlarnas möjlighet och inställning till att resa mer hållbart till sin arbetsplats i Jönköpings tätort. Dokumentation visar på att de främsta åtgärderna för att ändra sitt resebeteende handlar om högre turtäthet, snabbare restid och lägre biljettpriiser. Dessa åtgärder är inte kommunens ansvarsområde utan andra myndigheters. Därför krävs det ett samarbete mellan Habo kommun, angränsande kommuner och myndigheter för att kunna driva dessa frågor. De större investeringarna som handlar om att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet utmed länsväg 195 eller att arbeta för en utbyggnad av järnvägen är av ett gemensamt intresse för Trafikverket och angränsande kommuner. Här krävs därför också ett samarbete med att ta fram utredningar för ett tillsammans uppsatt mål samt redovisa en samfinansiering. Det görs inte av Habo kommun enskilt i översiktsplanarbetet. Kommunen kan arbeta för att bygga busshållplatser, säkra gång- och cykelvägar och attraktiva pendelparkeringar, men om inte ovanstående aspekter som resvaneundersökning trycker på ger det troligtvis ringa effekt på det hållbara resandet.

Region Jönköpings län konstaterar att en strävan att öka kollektivtrafikens andel av resorna utpekats som en viktig del i kommunens planering. Detta kan enligt översiktsplanen bland annat ske genom satsningar på väl utvecklade och trygga bytespunkter i samklang med gång- och cykelvägar samt säkra förvaringsmöjligheter för cyklar. Pendlarparkeringar för flera typer av fordon nämns också som en framgångsfaktor för ökat resande med kollektivtrafiken.

Region Jönköpings län ser positivt på Habo kommuns uttalade strävan att förtäta den centrumnära bebyggelsen då detta ger god koppling till befintlig infrastruktur inom kollektivtrafiken. Att man uttryckligen pekar på att flerbostadshus bör ligga inom 600 meter från stationen visar på en tydlig ambition att göra kollektivtrafiken till en attraktiv resurs för tätortens invånare.

Kommentar: Se kommentar under länsstyrelsen i detta avsnitt.

Jönköpings länstrafik skriver i sitt yttrande att flera ställningstaganden i översiktsplanen kan sägas vara positiva för utvecklingen av kollektivtrafiken i kommunen. Det anser att det är positivt att kommunen uttalat strävar efter att förtäta den centrumnära bebyggelsen då detta ger god koppling till befintlig infrastruktur inom kollektivtrafiken. Vidare menar de att översiktsplanen uttryckligen pekar på att flerbostadshus bör ligga inom 600 meter från stationen, vilket visar på en tydlig ambition att göra kollektivtrafiken till en attraktiv resurs för tätortens invånare. I yttrandet tar de upp strävan att öka kollektivtrafikens andel av resor pekats ut som en viktig del i kommunens planering. Detta kan enligt översiktsplanen bland annat ske genom satsningar på väl utvecklade och trygga bytespunkter i samklang med gång- och cykelvägar samt säkra förvaringsmöjligheter för cyklar. Pendlarparkeringar för fler typer av fordon nämns också som en framgångsfaktor för ökat resande med kollektivtrafiken. Kommunen efterlyser åtgärder på Jönköpingsbanan som ger

ökad kapacitet då efterfrågan på detta sätt att resa till och från kommunen ökar i takt med att befolkningen och näringslivet expanderar. Tågen ger hög tidseffektivitet jämfört med andra trafikslag och kommunen arbetar med att säkra markområde för en framtida utbyggnad av järnvägen. Busstrafiken kan behöva förstärkas exempelvis med matartrafik till tågtrafiken inom tätorten. Speciellt viktigt är detta då expansionen av Habo tätort gör att nya områden behöver trafikförsörjas. Habo kommun för fram en strävan att tillskapa en kommungemensam resurs i mobility management för att tillsammans med grannkommuner öka andelen hållbara resor.

Kommentar: Se kommentar under länsstyrelsen i detta avsnitt.

Trafikverket anser inte att det är hållbart med 3000-4000 nya bostäder i Habo fram till 2040, utan att vägnätet byggs ut. Trafikverket har fram till nu antagit att kommunen skulle knyta samman Bränningeområdet med väg 195 genom en ny och gen kommunal matarled. Trafikverket vill att kommunen förverkligar matarleden, från Bränningeområdet till trafikplats Domsand, eftersom det framgår tydligt av samrådsförslaget att den ökade arbetspendlingen huvudsakligen handlar om biltrafik. Trafikverket vill ha en förklaring till varför denna lösning inte längre finns med i presenterat förslag till ny översiktsplan.

En trafikstrategi bör kopplas till översiktsplanen. Strategin bör bygga på planerad bebyggelseutveckling, pendlingsrelationer och realistiska/förväntade val av färdstätt. De menar att Habos snabba utveckling kan påskynda utbyggnad av väg 195 till 2+2-väg mellan trafikplats Månseryd och Sjogarpströmdellen. En förutsättning är kommunal medfinansiering.

Habo kommun bör bli väghållare av allmän väg (Bränningeleden samt Anders Larssons väg). Detta ansvar tar även mindre kommuner. Trafikverket har accepterat trafikallstrande detaljplaner då

myndigheten förutsatt att kommunen hade för avsikt att möta upp med motsvarande kapacitet på kommunalt vägnät. Gäller i synnerhet Bränningeområdet. Annars måste sannolikt väg 195 förstärkas kapacitetsmässigt.

Ny järnvägsbro/planskildhet enbart för busstrafik föreslås, det blir enligt Trafikverket svårt att finansiera med statliga medel. Kostnaden blir sannolikt för hög sett till nytta/funktion. Trafikverket menar att den bör kunna nyttjas för all fordonstrafik. Krävs kommunal medfinansiering.

För vägar som är klassade riksintressen (väg 195, 26/47 & 1819) gäller en mycket restriktiv hållning till nya anslutningar.

Jönköpings länstrafik (JLT) verkar inte prioritera plattformförlängningar till 160-170 meter för stationerna Mullsjö, Habo och Bankeryd. Med sådana förlängningar skulle det vara möjligt att köra med dubbelkopplade 80-meters persontåg. Inblandade parter; JLT, Västtrafik, Region Jönköpings län, berörda kommuner och Trafikverket, bör tillsammans komma överens om plattformsförlängningar för prioriterade stationer på Jönköpingsbanan. Nämda plattformsförlängningar behöver också göras för att förbereda för ”Södra Vätterpendeln”.

Trafikverket har tillsammans med Region Jönköpings län kommit fram till att en cykelväg mellan Habo och Mullsjö, via Furusjö, är ett intressant objekt för genomförande. Åtgärdsvalsstudie pågår och nästa steg kan bli framtagande av vägplan (kräver avtal). Om avtal tecknas senast maj 2019, mellan Trafikverket, Habo och Mullsjö kommuner, finns ett erbjudande att finansiera 2/3 av projektering och byggnation från regional plan.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar en möjlig utbyggnad av Habo kommun och främst Habo tätort fram till år 2040 baserad på kommunens genomförda och pågående projekt samt befolkningsprognos. Habo kommun har inte för ambition att hindra en utveckling av kommunen.

De matarled som fanns med i den fördjupade översiktsplanen för Habo tätort från år 2011, har spelat ut sin roll. Detta eftersom det inte i översiktsplanen pekats ut några stora utbyggnadsområden i anslutning till en sådan matarled. En byggnation av en led skulle inte innebära ett samhällsprojekt utan enbart ett vägprojekt som främjar bilåkandet. Det rimmar dåligt med ambitionen att skapa mer hållbara resor i ett trafikstråk som måste räknas från Habo kommun inklusive Jönköping. En matarled anser kommunen inte heller innebära en mindre belastning på väg 195, trafikmängden skulle enbart hamna längre söderut mot Bankeryd.

Enligt den resvaneundersökning som utfördes våren 2019 reser 69 % ensamma i bil och 11 % samåker i bil till sina arbeten i Jönköpings tätort. Utifrån förväntad befolkningsökning till år 2040 och med en fördelning i åldersgrupper som idag, kan man prognostisera att antalet fordon på väg 195 ökar från dagens 12 000 till 15 000 om inte antalet hållbara resor ökar. Då inte medräknat ökning av annan trafik, utan enbart att arbetspendlingen ger upphov till en ökning av 3 000 fordon. En utbyggnad av väg 195 till 2 + 2 väg motiveras för att öka framkomligheten och trafiksäkerheten, men kommer troligtvis att försämra viljan att åka kollektivt med buss eller tåg samt försämra framkomligheten i Jönköpings tätort. Det krävs samverkan mellan Habo kommun, Jönköpings kommun, Trafikverket och Jönköpings länstrafik för att skapa en gemensam målbild och vara överens om vilka åtgärder som ska utföras beroende på vilka konsekvenserna kan bli.

En eventuell busslinje som kan trafikera Övre och Nedre Kammabacken, under järnvägen och ansluta till väg 195 kräver en utredning, vilket föreslås i översiktsplanen. Nyttan med en sådan ska då förtydligas och vägas mot kostnader. En sådan åtgärd kan kanske öka kollektivtrafikens attraktivitet och minska belastningen på väg 195. Nyttan av olika åtgärder måste vägas samman innan beslut tas om enskilda insatser.

När det gäller kommunens eventuella övertagningar av statlig väg diskuteras detta utanför arbetet med översiktsplanen.

Habo kommun instämmer med Trafikverket och ser det som positivt när det gäller åtgärder på Jönköpingsbanan med syfte att främja resandet med tåg.

Grannkommuner:

Jönköpings kommun delar slutsatsen att Habos arbetspendling i stor utsträckning påverkar trafiksituationen och miljön i Jönköping och att andelen hållbara resor måste öka, både ur miljö- och kapacitetshänsyn. Jönköping får idag avstå planerad utbyggnad i stadens västra delar för att trafiksystemet på Kortebovägen och i centrala Jönköping inte har tillräcklig kapacitet och där påverkar även trafiken till och från Habo. Förutom samarbeten mellan kommunerna och övriga myndigheter kring förbättringar av kollektivtrafiken vill vi även lyfta vikten av att planera tåorterna så att avstånden till stationer och hållplatser blir korta. Förutom resan mellan Habo och Jönköping så finns det oftast en anslutningsresa både inom Habo och inom Jönköping. Utbyggnadsriktningen söderut mot Jönköping förutsätter en ny busslinje om man ska kunna förvänta sig att invånarna ska åka buss. En sådan busslinje kräver ett mycket stort befolkningsunderlag vilket är svårt att föreställa sig är lämpligt på den platsen.

Kommentar: Se tidigare kommentarer under länsstyrelsen och Trafikverket. Habo håller med Jönköpings kommun om vikten av att tåorterna ska planeras utifrån avstånd till busshållplatser och stationer vilket framgår i förslag till översiktsplan. Utbyggnadsriktningen söderut har tagits bort i utställningsförslaget till översiktsplan och är därför inte aktuell.

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) anser att kollektivtrafiken är viktig för Habos expansion. För att vi ska kunna ha en levande landsbygd måste vi tänka på kommunen i stort. Ett hållbart resande kräver att mer kraft läggs

på att underlätta för cykeltrafik. Fler cykelbanor med belysning behövs.

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att det är positivt att man beaktar ett hållbart resande och tillgång till service när det gäller de lokala utvecklingsmöjligheterna.

Nämnd:

Socialnämnden anser att tillgänglighet stärker individens självständighet. En stor andel av de människor som har stöd från socialnämnden nyttjar kollektivtrafik. En stor andel av de som arbetar inom vård- och omsorg bor på gång- och cykelavstånd från sin arbetsplats. Det är positivt att planeringen lyfter behovet av att förbättra möjligheterna att resa kollektivt och att kunna cykla eller gå i kommunen. Detta ger även möjligheter för Habo kommun som arbetsgivare att minska den negativa klimatpåverkan som resor i tjänsten innebär.

Barn - och utbildningsnämnden anser att man ska behandla den inpendling som sker till arbetsplatser i kommunen. En bra utbyggd kollektivtrafik är mycket viktig för att tillgodose rekryteringsbehovet i kommunen.

Förening

Naturskyddsföreningen är kritisk till den analys som gjorts kring kollektivtrafiken, vilken de menar är felaktig. Enligt naturskyddsföreningen är det ända som får folk att åka mer kollektivt att sänka biljettpriserna.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med uppgifter som är dokumenterade i resvaneundersökningen som utfördes under våren 2019. Lägre biljettpriser, ökad turtäthet samt snabbare restid är åtgärder som enligt undersökningen skulle få fler att arbetspendla mer hållbart.

Privatperson:

Privatperson anser att expansionen kommer att leda till ökad arbetspendling till i första hand till Jönköping. Detta kommer vara negativt för

de miljömål som rapporten säger sig ha som målsättning. Redan nu pendlar åtminstone 4 000 personer mellan Habo och Jönköping. Flertalet använder bil, eftersom tåg och bussar är fulla vid de tider det gäller och arbetsplatsen och hemmet finns inte vid, eller på rimligt avstånd ifrån, respektive station.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar en önskad målsättning med att öka andelen hållbara resor. Hur det blir verklighet styrs inte i översiktsplanen utan handlar om ett samarbete mellan Habo kommun, angränsande kommuner, Trafikverket och Jönköpings länstrafik, vilket också poängteras i översiktsplanen. Befintliga och nya bostads- samt verksamhetsområden föreslås ha ett maximalt avstånd på 400 meter till busshållplats. Stora delar av Habo tätort ligger även inom 1000 meter till stationen vilket är det avstånd som bedöms vara rimligt.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att vattenstatus och miljökvalitetsnormer redovisas bra. Riktlinjerna som föreslås svarar upp till kommunens åtgärder i vattenförvaltningens åtgärdsprogram. Riktlinjer om kommunal dagvattenstrategi kan kompletteras med tydligare fokus på vad recipienterna tål och att detta bör klarläggas innan detaljplane- och exploateringskedet. Ändringar införs i miljöbalken 5 kap 4§ 2019-01-01 angående miljökvalitetsnormer för vatten.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med information om ändringar i miljöbalken enligt yttrandet. Innehåll och upplägg i en kommande dagvattenstrategi som föreslås ska tas fram, bestäms i ett senare skede utifrån behov och inriktning

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) anser att översiktsplanen redovisar på ett strategiskt sätt hur kommunen i en expansion kan arbeta för att bevara vattenkvalitén i Vättern, som är vår största dricksvattenkälla.

Energi

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambitioner angående både produktion och distribution av förnybar energi.

Vattenfall har områdeskoncession (lokálnät) och regionnätledning inom kommunen. Vattenfall har inget att erinra mot förslaget. Dock är viktigt med en fortsatt dialog mellan Vattenfall och Habo kommun eftersom projekt pågår och tillkommer.

Kommunalt bolag

Habo Energi vill att textstycke 1 och 3 under Nuläge i tema Energi ersätts med följande: Det kommunägda bolaget Habo Energi AB levererar fjärrvärme i Habo och Fagerhult samt bedriver elhandel. Fjärrvärmens produceras i biobränsleeldade pannor varav ca 98 % är trädbränsle. De flesta kommunala fastigheterna värms med fjärrvärme. Totalt är cirka 800 bostäder anslutna till fjärrvärmenätet. Den el som säljs är förnyelsebar och märkt med ursprungsgaranti, för närvarande ”Vattenkraft”. Habo Kraft AB är det lokala elnätbolaget och distribuerar el inom större delen av kommunen. Antalet kunder är cirka 4 700. Bolaget har även en mindre vattenkraftsstation i Svedån. Ändra kraftvärmeverk till fjärrvärmeproduktion i riktlinjerna s. 102.

Habo kraft anser att sträckor för u-områden ska göras tillräckligt breda så att el inte ligger över VA eller fjärrvärme. Träd ska inte placeras i u-områden eller vid nätstationer. Platser för nätstationer ska planeras i närhet av en anläggning (solcellsanläggning, batterilager och

laddinfrastruktur) för att minska kabellängder. Hänsyn ska tas till ny laddinfrastruktur vid planering av parkering vid allmänna byggnader, parkeringar vid nya hyreshus, avseende antal och effekt på respektive plats, samt planering för placering av laddstationer för bussar. Redovisa urval av områden som skall värmas upp via fjärrvärme eller el.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats och kompletterats i enlighet med Habo Energis föreslagna text. Utformning av u-områden, planering av nätstationer, laddpunkter med mera är frågor som inte styrs i översiktsplanen utan i mer detaljerade dokument såsom detaljplaner eller i projektförm.

Privatperson:

Privatperson vill värna om de så kallade tysta områdena uppe på Hökensås. Motsätter sig etablering av vindkraftspark i nordvästra delen av kommunen. Vill att kommunen i stället ska värna om naturreservatet vid Baremosse som ligger strax intill och Hökensås som består av ”riktig” skog samt de tysta områden som delar av Hökensås utgör. Det är bättre att satsa på solkraft.

Kommentar: Habo kommun är positiv till anläggandet och nyttjandet av förnybar energi. Översiktsplanen beskriver hur kommunen arbetar med solpaneler och att kommunen är positiv till detta. Kommunen är också positiv till att det byggs vindkraftverk eftersom det behövs flera olika tekniker som kompletterar varandra när det gäller att öka andelen förnybar energi. Översiktsplanen föreslår två områden för vindkraft där kommunen beskriver att det kan vara lämpligt, men att det krävs utredningar först. I det aktuella området i nordvästra delen av kommunen har en vindkraftsanläggning fått tillstånd att uppföras. Översiktsplanen stämmer därför överens med kommunens tidigare vilja att tillåta denna vindkraftspark. Opåverkade områden är utpekade som viktiga att bevara som just detta.

IT och bredband

Nämnd:

Byggnadsnämnden anser att det ska läggas till i riktlinjerna att byggnadsnämnden prövar tillgång till bredband i lov och förhandsbesked utanför planlagt område.

Kommentar: Riktlinje har lagts till men under avsnittet om landsbygd.

Socialnämnden anser att utbyggnaden av fiber i hela kommunen är nödvändig för att kunna nyttja fördelarna med digitaliseringen av välfärden. Även framtida mobila internetanslutningar såsom 5G behöver beaktas för att säkra utbyggnaden på landsbygden.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med att även mobila internetanslutningar såsom 5G är viktigt att beakta för att säkra utbyggnaden på landsbygden.

Kommunalt bolag:

Habo energi ser positivt på att fiberutbyggnaden nämns i översiktsplanen men man bör förtydliga att kommunen prioriterar en fortsatt utbyggnad av infrastrukturen för modern datakommunikation. Fibernät är en del av den grundläggande infrastrukturen, i likhet med vägar, elnät vatten- och avloppsnät. Det är kommunens uppgift att skapa förutsättningar för en levande landsbygd genom att ge så många invånare, organisationer och företag som möjligt tillgång till fiberanslutning. Med utbyggd infrastruktur ges förutsättningar för att Habos invånare, företag och organisationer kan leva och verka i hela kommunen.

Det krävs att kommunen behandlar fibernät och digitala tjänster som strategiska samhällsplaneringsfrågor i översiktsplanen och för den politiska ledningen. I detaljplaner måste det finnas markreservat för bredband/fiber, i likhet med vad som gäller för andra anläggningar och ledningar av intresse.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar vikten

av utbyggd infrastruktur för datakommunikation. När det gäller markreservat för eventuella ledningar eller anläggningar beaktas detta i detaljplaner.

Avfall

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att det ska finnas en deponi som även uppfyller näringslivets behov inom kommunens gränser. I översiktsplanen ska det pekas ut var den ska ligga.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats i text att det finns möjlighet att placera en sortergård inom Tumbäcks industriområde eller inom det nya verksamhetsområdet som föreslås mellan Domsand och Bankeryds tätort. Juneavfall ansvarar för att ta fram utredningar som föreslår lämpliga placeringar.

Miljö, hälsa och säkerhet

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att hälso- och säkerhetsaspekterna behandlas i huvudsak på ett bra sätt. Följande behöver dock förtydligas. Räddningstjänstens förmåga måste beaktas vid planering av nya bostads- och verksamhetsområden, så att riskbild och förmåga är anpassade efter varandra. Det kan t.ex. handla om insattider eller möjlighet till höjdfordon vid uttryckning till olika områden. Brandvattenförsörjningen kan lämpligen behandlas i den VA-strategi som kommunen avser att ta fram.

Det saknas en strategi för hur konsekvenserna kan minskas vid risk för utsläpp och kontaminering av vattentäkt vid olycka utmed led med farligt gods, inom 150 meter från farligt godsled. Framtida utbyggnad av järnväg och trafikutveckling på de större vägarna behöver särskilt beaktas vid lokalisering av nya bostäder, med avseende på

buller.

Bra att kommunen planerar att ta fram en dagvattenstrategi till år 2020. Då bör ytor för fördröjning identifieras för att minska risken för översvämning. Det är inte nödvändigt att förhindra all typ av bebyggelse som sker inom eller i direkt närhet till möjliga översvämningsområden och större rinnvägar för ytvatten men kommunen bör ha en strategi för att hantera risken vid översvämning och skyfall. Det kan vara genom att förhindra byggande på berört område, men det kan även vara att anpassa byggnationen så att eventuella skador minimeras och väsentliga funktioner säkerställs. Se över riktlinje, inte nödvändigt att förhindra all typ av bebyggelse inom eller i direkt närhet till översvämningsområden och de större rinnvägarna för ytvatten.

Kommentar: Utbyggnadsområden som föreslås i översiktsplanen ligger samtliga intill eller inom befintliga tätorter. Kommunen bedömer därför att dessa områden inte föranleder en försämring när det gäller räddningstjänstens insatsförmåga. Innehåll i VA-strategin beslutas inte om i översiktsplanen.

En strategi med konsekvenser av en eventuell kontaminering av vattentäkt till följd av en olycka med farligt gods utreds inte inom arbetet med översiktsplanen. När nya detaljplaner tas fram för bostäder är det ett krav enligt lag att bullerproblematiken ska belysas och som Habo kommun följer.

Riktlinje för att hantera byggnation inom eller i närheten av ytor som kan översvämmas innebär inte ett förbud mot byggnation, utan precis som länsstyrelsen skriver, utan det kan handa om att anpassa byggnationen.

Nämnd:

Byggnadsnämnden föreslår en ändring av riktlinje avseende riskbedömning i samband med byggnation intill transportled för farligt gods. Byggnadsnämnden föreslår följande ändring

av riktlinjen: en riskbedömning ska ske utanför planlagt område tillsammans med ett förtydligande av vilken typ av lov ansökan gäller och för förhandsbesked. Där det finns detaljplaner borde frågan redan vara utredd och i ärenden som gäller lov för tillbyggnader eller likande borde inte behövas en riskbedömning innan lov kan beviljas.

Byggnadsnämnden föreslår även ändring av riktlinje avseende för ras, skred och erosion. Byggnadsnämnden föreslår följande ändring: en geoteknisk undersökning ska utföras innan förhandsbesked eller bygglov för byggnation kan beviljas inom utpekade områden där det finns ras - och skredrisk.

Kommentar: Riktlinjerna har justerats i enlighet med byggnadsnämndens förslag.

Bostadsförsörjning

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att den planering som kommunen avser gå vidare med för de centrala delarna av Habo är angelägna utifrån både sociala, ekologiska och ekonomiska hållbarhetsaspekter. Länsstyrelsens GIS-analys av tätheten i tätorten visar att Habo tätort har en genomsnittlig täthet mellan 15- 20 invånare per hektar. En utveckling med 12 bostäder per hektar motsvarar cirka 24 invånare per hektar och är en rimlig minsta genomsnittlig täthet för ny bebyggelse.

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) anser att kommunen har en utmaning genom att förtäta och bygga lägenheter för alla, exempelvis första boendet för ungdomar och för äldre som vill lämna villan för ett bekvämare boende.

Kommentar: Översiktsplanen beskriver bland annat att det är viktigt att förtäta orterna, särskilt Habo tätort, för att skapa möjlighet till lägenheter

med närhet till olika typer av service. Men för att styra upplåtelseform, till exempel krav på hyreslägenheter, krävs det att kommunen är markägare.

Nämnd:

Socialnämnden anser att ett varierat utbud av bostäder är en förutsättning för att alla ska kunna bo i kommunen hela livet. Det är också viktigt att det i varje bostadsområde byggs olika typer av bostäder eftersom det framförallt bidrar till integration. Behovet av stöd påverkas av hur och var man bor. Bostäder med tillgänglighet minskar och förskjuter behovet av vård och omsorg.

Kommentar: Översiktsplanen beskriver behovet och nyttan av ett varierat utbud av bostäder. Detaljplaner kan styra vilken typ av bostäder som byggs, dessvärre inte upplåtelseform. För att styra upplåtelseform krävs det att kommunen är markägare.

Kommunalt bolag:

Habo bostäder AB lyfter att det under samtliga orter finns riktlinjer som anger att bostadsbebyggelsen ska varieras i upplåtelseform och behov. Habo Bostäder fokuserar endast på byggnation av hyresrätter i Habo tätort i dagsläget. Om hyresrätter ska byggas i övriga orter är det privata aktörer som behöver träda fram.

Kommentar: Översiktsplanen belyser endast behovet av olika typer av bostäder och upplåtelseformer, inte vilken aktör som är lämplig att genomföra det.

Privatperson:

Privatperson anser att planen är baserad på att kommunen ska ha en kontinuerlig befolkningstillväxt på mer än 500 personer/år fram till 2040. En årlig befolkningstillväxt på cirka 500 är inte baserad på ett behov från industri eller tjänsteföretag, utan på ett förväntat fortsatt stor tillgång på mark för bebyggelse till ett attraktivt pris. Menar att utbyggnadstakten i översiktsplanen som drivs av politiker och kommunala tjänstemän

inte baseras på organisk tillväxt, kommuninvånarens önskan eller ekonomiska realiteter utan bygger på efterfrågan och tillväxt i Jönköping. Tempot i tillväxten måste revideras så att samhällsfunktioner i övrigt är i fas samt att en balans finns mellan boende och näringsliv. Borde finnas en förklaring till varför man eftersträvar en så stor expansion som beskrivs i översiktsplanen. Tidigare har satsningar på att öka befolkningen drivits av efterfrågan på arbetskraft till industri eller andra näringar som inneburit ekonomiskt tillväxt, men den finns inte i Habo kommun. Vad är lagom storlek? Vidare beskrivs inte någon brytpunkt när kommunen måste driva egen verksamhet som gymnasieskola, kulturutbud etc.

Kommentar: Översiktsplanen beskriver en befolkningsprognos baserad på kommande och pågående projekt samt ökning av invånarantalet bakåt i tiden. Befolkningsprognosen har justerats något från samrådsversionen av översiktsplanen fram till nu, och räknar istället med en årlig ökning av 300 till 400 invånare per år. Översiktsplanens syfte är inte att eftersträva en viss befolkningsökning, utan syftet är att ha en markberedskap för att detta kan bli verklighet. Om sedan invånarantalet som befolkningsprognosen redovisar till år 2040 inte uppnås, kanske det gör det år 2045. Oavsett så redovisar översiktsplanen en strategi för hur kommunen kan hantera en sådan utveckling. Översiktsplanens syfte är således att ta hänsyn till en framtida utveckling och redovisa en mark- och planberedskap för det.

Näringsliv och verksamheter

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att planförslaget bör kompletteras utifrån Försvarens yttrande. Vidare tar de upp att flera områden som pekats ut för verksamhetsområden är lokaliserade på jordbruksmark. Det behöver framgå om behovet inte kan tillgodoses på annan plats i syfte att spara

jordbruksmark. Bra att kommunen har identifierat behovet av lokaler för skola, barnomsorg, vård och äldreomsorg samt boende i centrala lägen för dessa grupper.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats utifrån Försvarens yttrande. Behovet av verksamhetsmark har förtydligats och kompletterats med en tabell. Andelen verksamhetsyta som föreslås på jordbruksmark har minskats. Nu föreslås enbart 2,6 hektar betesmark i Brandstorp.

Försvarens makt anser att det behövs några förtydliganden kring Försvarens intressen. De anser att nedanstående text med fördel kan finnas med:

”Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse (enligt LFV:s definition). Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarens makt, gärna i ett tidigt skede för att säkerställa att ingen skada uppkommer på riksintressen som inte kan redovisas öppet.”

”Ovanstående gäller även för område med särskilt behov av hinderfrihet d.v.s objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom sammanhållen bebyggelse behöver skickas på remiss till Försvarens makt.”

Försvarens makt vill även upplysa om att en rad civila flygplatser har pekats ut som Område av betydelse för totalförsvaret, bland annat Jönköpings flygplats. Till dessa flygplatser finns område med särskilt behov av hinderfrihet kopplat. Habo kommun berörs i de södra delarna av ett sådant område. Det finns beskrivningar av de civila flygplatserna i Försvarens riksintressekataloger som finns att tillgå på Försvarens hemsida.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats utifrån Försvarens yttrande.

Luftfartsverket anser att kartan på sidan 42 i översiktsplanen är missvisande. Kartan redogör för influensområde för flyghinder. Detta är missvisande och berör inte LFV:s CNS-utrustning (för Communication, Navigation, Surveillance) ej heller andra hinderytor än de för Jönköpings flygplats. Influensområden för flyghinder omfattar även de anläggningar som är klassade som skyddsobjekt, vars positioner inte får röjas. Därför är ytan som redovisas missvisande.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar den yta som gäller för riksintresse kommunikationer flygplats-flyghinder imfluensområde.

Nämnd:

Socialnämnden konstaterar att under rubriken ”Näringsliv och verksamheter” i kapitel fyra beskrivs nuläge och framtida behov inom vård och omsorg. Människors önskemål om hur behov av vård och omsorg ska tillgodoses förändras snabbt. Utvecklingen av välfärdsteknik, digitalisering, förbättrad tillgänglighet till bostäder och samhällsservice förändrar hur vård och omsorg utförs. Därför anser förvaltningen att en detaljerad beskrivning av nuläge men även framtida behov kan tas bort från översiktsplanen. Det är tillräckligt att nämna att det kommer att finnas behov av verksamhetsytor som är kopplade till vård och omsorg samt att dessa ytor behöver ligga i närheten av samhällsservice och kollektivtrafik.

Kommentar: Översiktsplanen har justerats utifrån socialnämndens yttrande.

Barn- och utbildningsnämnden anser att översiktsplanen lyfter fram vikten av att en snabb utbyggnad av kommunen också ställer krav på omsorgskapaciteten gällande barnomsorg och skola. Planen kan i vissa riktlinjer bli mer tydliga i skrivningarna gällande behovet av nya förskolor och skolor och att dessa behov är med i ett tidigt skede. Översiktsplanen lyfter fram förslag på ett antal dokument som bör tas fram för att framgångsrikt kunna arbeta mot hållbar utveckling. Barn och utbildningsförvaltningen anser att ett särskilt dokument (plan) bör tas fram för att

förkorta processen kring byggnationer av nya skolor och förskolor.

Kommentar: Ett bra samarbete mellan tekniska förvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen är viktigt för att klara behovet när det gäller barnomsorg. Ett sådant finns och utveckling av detta sker med fördel utanför ramarna för översiktsplanen. Inom ett sådant samarbete kan det också diskuteras vilka typer av rutiner, underlag eller utredningar som behöver tas fram.

Landsbygd

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser inte att det framgår hur kommunen valt ut LIS-områden eller vilka kriterier som använts. Saknas även beskrivning av naturvärden och värden för friluftslivet inom föreslagna områden. Hökesjön; utpekande av LIS bör ej ske i vattnet. Bryggor kan hanteras utifrån andra särskilda skäl än LIS. Vatten- och avlopp behöver vara möjligt att lösa på ett miljömässigt acceptabelt sätt. Föreslagna områden i Brandstorp är rimliga när det gäller att stödja befintlig service men innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Saknas en redovisning av om alternativa lägen är möjliga att exploatera.

Kommentar: Kriterierna för utpekandet av LIS-områden följer länsstyrelsens riktlinjer. Texten har kompletterats som tydliggör detta. Föreslagna LIS-områden har kompletterats med beskrivning av de värden som är kända i området och vad kommunen ska ta hänsyn till vid en eventuell detaljplaneläggning av områdena. Antal områden i Brandstorp har minskats och ett LIS-område har lagts till för att stödja utvecklingen av turism- och besöksverksamhet vid Hagårds lagård. Under kapitlet om tätortsutveckling redovisas vilka förutsättningar som finns för exploatering samt vilka kriterier som har varit vägledande i utpekandet av möjliga områden för exploatering.

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) anser att kommunen behöver tänka på kommunen i stort när det gäller kollektivtrafik och hållbara resor, för att få en levande landsbygd.

Företag:

Hagårds lagård ser en stor möjlighet att utveckla sitt aktivitetsföretag med naturnära boende på sina marker i anslutning till den vackra kvarnmiljön runt Julareds kvarn. Därför skulle det vara bra om det går att få till ett LIS- område där för att underlätta tillståndsfrågor vad det gäller strandskyddet.

Kommentar: Ett LIS-område har lagts till för att stödja utvecklingen av turism- och besöksverksamhet vid Hagårds lagård/Julareds kvarn.

Förening:

Naturskyddsföreningen menar att behovet av mark för de areella näringarna inte har blivit belyst. De viktigaste områdena för jord- och skogsbruk och fiske bör redovisas.

Kommentar: Översiktsplanen belyser vikten av olika areella näringar men med fokus på jordbruksmarken då det blir väldigt tydligt att det är detta intresse som måste vägas mot andra allmänna intressen, särskilt berör detta Habo tätorts utveckling.

Privatperson:

Privatperson anser att Fiskebäck ska läggas till i uppräknandet av orter som omges av landskapskaraktären ”odlingsbygd med inslag av skog”. Poängterar även att Domsand är felstavat.

Kommentar: Texten är hämtad från en landskapsanalys som togs fram 2010 och är ett referat från den. Felstavning har korrigerats.

Jordbruksmark

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att jordbruksmarkens betydelse och befintliga förhållanden beskrivs på ett bra sätt. Det behöver dock framgå om behovet av bostadsområden och verksamhetsområden inte kan tillgodoses på annan plats i syfte att spara jordbruksmarken. Tydliggör alternativa lägen som övervägts när jordbruksmark föreslås exploateras. I övriga orter (förutom Habo) saknas en redovisning av vilka alternativa lägen som övervägts när jordbruksmark föreslås att exploateras. Utifrån bostadsförsörjningsperspektiv finns det ingen anledning att utreda hela området mellan Habo och Bankeryd för exploatering. I ett långsiktigt perspektiv bör livsmedelsproduktionen prioriteras framför bebyggelse öster om väg 195 samt i det stora utredningsområdet mellan Habo och Bankeryd. Den befintliga bebyggelsen som finns mellan Habo och Bankeryd och där kommunal vatten- och avloppsanslutning krävs, bör hanteras utifrån närheten till Bankeryd och Jönköpings kommun samt med hänsyn till järnvägens påverkansområde och behov av utveckling. Kompensationen som föreslås i översiktsplanen vid exploatering av jordbruksmark är inte ett rimligt resonemang i sammanhanget. Kommunen bör istället överväga om en större andel av bostäderna kan byggas på annan mark än jordbruksmark.

Kommentar: Översiktsplanen och kapitlet som beskriver tätortsutveckling har kompletterats med text som förtydligar kriterierna och analyserna som har använts vid utpekandet av utbyggnadsområden. Samtliga områden som pekades ut för bostäder eller verksamheter ligger i direkt anslutning eller inom befintlig tätort och blir därmed en naturlig utökning av tätorten. Kommunens orter har inga stora omvandlingsområden som kan användas för att förtäta med nya bostäder. Kommunens utveckling är beroende av både förtätningsprojekt där det är rimligt och lämpligt, men också att ny mark tas i anspråk.

Området söder om Habo som pekades ut som utredningsområde har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att tillgodose bostads-

eller verksamhetsbehovet till och med år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras utanför översiktsplanen.

Politiska partier

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att översiktsplanen ger en tydlig avvägning mellan skogsmark/jordbruksmark

Förening:

LRF i Habo ställer sig i det stora hela bakom översiktsplanen. Samhället och infrastrukturen behöver utvecklas och det är inget som vi i sak har något emot. LRF:s kommungrupp anser att man inom Habo kommun ska avstå från att exploatera på mer åkermark. Sveriges nationella livsmedelsstrategi redovisar tydligt att vi ska öka svensk livsmedelsproduktion. För att nå upp till den ligger det i allas ansvar att vara rädd om åkermarken. Det finns mycket kvalitativt bra åkermark i kommunen, vilket är ytterligare ett skäl till att inte exploatera den. Måste tänka i nya banor. Åkermarken i kommunen används till stor del på grund av den geografiska placeringen, att det är enkelt att exploatera samt för att det är lätt att föreställa sig hur en byggnation kan komma att se ut på åkermark. I dagläget borde det inte vara så självklart. Det är dessutom idag enkelt att använda annan mark istället för åkermark. LRF:s kommungrupps årsmöte rekommenderar kommunen att i översiktsplanen anta en policy som innebär att:

- I Habo kommun exploaterar vi i första hand annan mark än åkermark.
- Vid exploatering av jordbruksmark ersätts marken med motsvarande areal nyodling med samma odlingsvärde. Den nyodlade marken finns dessutom inom Habo kommun.
- Den jord som tas bort vid exploatering av

åkermark ska återgå till jordbruksmark.

LRF anser att det är exploitören som ska bekosta nyodlingen och den ska i första hand erbjudas respektive fastighetsägare. Nyodlingen ska finnas inom kommunen. Fastighetsägare som själva säljer tomter på åkermark får själva bekosta samma areal nyodlad mark på egen eller annans mark i kommunen.

Kommentar: Områden som pekas ut för tätortsutveckling är till viss del åkermark, särskilt i Habo tätort, men även annan mark pekas ut. Kommunens ambition är att undvika åkermark när så är möjligt men Habo tätort ligger där den ligger. Det är inte rimligt att tro att tätortens bostadsbehov endast kan ske genom att bygga på redan ianspråktagen mark, omvandlingsområden i den omfattningen finns inte inom tätorten. Till viss del kan exploatering av bostäder ske genom förtätning, vilket kommunen är positiv till, flera projekt är redan igång eller är genomförda. Men en utbredning av tätorten på ny mark behövs också. Kriterier för och analys hur kommunen har valt ut dessa områden beskrivs i översiktsplanen, främst under kapitlet för tätortsutveckling. Kommunen har diskuterat möjligheten till nyodling med flera myndigheter, men samtliga är av olika uppfattning om detta är möjligt att genomföra. Det ska också tilläggas att andelen åkermark som används i Sverige för exploatering är väldigt liten om jämförelse görs med åkermark som växer igen. Mellan åren 2011-2015 upphörde cirka 30 000 hektar att vara åkermark, varav exploatering stod för cirka 3000 hektar. Resterande 27 000 hektar åkermark har upphört att brukas och växer långsamt igen och blir skog, enligt Jordbruksverket.

Naturskyddsföreningen anser de att det inte har gjorts några försök att hitta alternativ mark att exploatera på trots att det enligt dem finns annan mark att exploatera.

Kommentar: Kommunen är av annan uppfattning, översiktsplanen redovisar alternativa

utbyggnadsmöjligheter för Habo tätorts del tillsammans med en analys och val av alternativ. Översiktsplanen har dock tydliggjorts med ytterligare text som beskriver kriterier för upekande av områden för samtliga tätorter.

Privatperson:

Privatperson anser att översiktsplanens attityd till jordbruksmarken och lagstiftningen som finns för att skydda den är ”skrämmande nonchalant”. Miljöbalken 3 kap 4 § innebär en restriktiv hållning till exploatering av jordbruksmark, men efterlevs generellt sett dåligt. Lagstiftningen skulle räcka som skydd av jordbruksmarken om den tillämpades väl. Översiktsplanen har en levande landsbygd som målsättning, sedan blev det ganska tomt. Man borde värna om den jordbruksmark som finns. Istället förs ett cirkelresonemang enligt följande med felaktig utgångspunkt att jordbruksmark är underordnad vanlig mark. Jordbruksmark går inte att använda till rekreation och finns jordbruksmark intill tätort får det begränsningar i verksamheten- alltså kan man lika gärna bygga på åkermarken. Vidare anser skribenten att Habo kommun har gjort sitt när det gäller att förstöra odlingsmark genom att låta bebygga Sjogarp, Bränninge och snart också Kärnekulla. Vi efterlyser en seriös vision för landsbygden och tillika en tydlig ambition att efterleva intentionerna i befintlig lagstiftning.

Kommentar: Kommunen följer lagstiftningen när det gäller byggnation på åkermark. Enligt 3 kap 4 § miljöbalken kan åkermark tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen, och detta behov inte kan tillgodoses på annan mark. Det är däremot viktigt att belysa varför och föra ett resonemang för detta, vilket också är tydligt i rättsfall och domar i denna typ av ärenden. Lagstiftningen är idagsläget inte så skarp att den innebär totalt förbud mot exploatering, för det krävs en lagändring.

Översiktsplanen har kompletterats med ytterligare text för att tydliggöra vilka kriterier som varit utslagsgivande vid val av områden och för Habo tätorts del även en analys av

utbyggnadsriktningar. Det är även privata fastighetsägares ansvar att inte sälja mark till bostadsföretag med syfte att bygga ett fåtal småhus eller att låta marken växa igen.

Privatperson menar att översiktsplanen tagit ställning för att man i första hand ska använda jordbruksmark för bebyggelse med motiveringen att jordbruksmark inte är tillgänglig för rekreation på samma sätt som skog eller övrig mark, enligt allemansrätten. Svensk regering har skärpt lagstiftningen för att skydda befintlig jordbruksmark för framtiden och kommande generationers möjligheter att producera livsmedel. Hänvisar till Miljöbalken 3 kap 4 § och menar att detta även har fastställts i domstol och borde därför vara vägvisande. Kommunen borde i all planering och beslut, arbeta för att följa nationell lagsiftning vad det avser jordbruksmarken.

Kommentar: Se kommentarer ovan i detta avsnitt.

Revidering av översiktsplan:

- Kapitlet har reviderats genom att regionala och mellan kommunala intressen har flyttats till kapitlet med allmänna intressen.
- Översiktsplanen har i avsnittet för natur, friluftsliv och turism samt kulturmiljö kompletterats och förtydligats i text och kartor. Text och kartor har också förtydligats när det gäller områdeskydd.
- Text och kartor som beskriver naturområden och gröna kopplingar har kompletterats med ytterligare underlagsinformation.
- Text under avsnitt Trafik och infrastruktur har kompletterats med information från genomförd resvaneundersökning tillsammans med ett resonemang kring förväntat framtida fordonsflöde. Karta har kompletterats med föreslagna nya busshållplatser.
- Utbyggnadsriktningen söder om Habo tätort har tagits bort i utställningsversionen.
- Avsnitten om avfall har kompletterats med text om möjlig etablering av sortergård och var det kan vara lämpligt.
- Under avsnitt näringsliv och verksamheter har behovet av verksamhetsmark förtydligats och kompletterats med en tabell. Andelen verksamhetsyta som föreslås på jordbruksmark har minskats. Nu föreslås 2,6 hektar betesmark i Brandstorp.
- Under avsnittet om landsbygd, LIS-områden, har texten kompletterats som tydliggör vilka riktlinjer som har använts i utpekandet av dessa områden. Föreslagna LIS-områden har kompletterats med beskrivning av de värden som är kända i området och vad kommunen ska ta hänsyn till vid en eventuell detaljplanläggning av områdena. Antal områden i Brandstorp har minskats och ett LIS-område väster om Furusjö har lagts till för att stödja utvecklingen av turism- och besöksverksamhet vid Hagårds lagård.
- Avsnitten landsbygd och jordbruksmark har lagts samman till ett avsnitt.
- Kartan som redovisar jordbruksmark har kompletterats med en samlad yta för tätortsutveckling till och med år 2040 och tätortsnära zoner.
- Text har lagts till som förklarar begreppet tätortsnära zon som innebär en markyta där tätort möter land och riktlinjer inom denna förtydligas.
- Kriterier för utpekande av utbyggnadsområden i tätorterna samt val av utbyggnadsriktningar har tydliggjorts i kapitlet tätortsutveckling.
- Befolkningsprognosen har justerats. Prognosen för den årliga befolkningstillväxten har sänkts till 300-400 personer per år.
- Riktlinjer för byggnation på jordbruksmark har reviderats.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

5 | Lokala utvecklingsmöjligheter

Synpunkter kapitel 5

Övergripande kommentar:

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) ser positivt på att man beaktar ett hållbart resande och tillgången till service vad det gäller lokala utvecklingsmöjligheter.

Brandstorp

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen anser att föreslagna områden för LIS i Brandstorp är rimliga när det gäller att stödja befintlig service men innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Det saknas dock en redovisning av om alternativa lägen är möjliga att exploatera.

Kommentar: Kriterierna för utpekandet av LIS-områden följer länsstyrelsens riktlinjer. Texten har kompletterats som tydliggör detta. Föreslagna LIS-områden har kompletterats med beskrivning av de värden som är kända i området och vad kommunen ska ta hänsyn till vid en eventuell detaljplaneläggning av områdena. Antal LIS-områden i Brandstorp har minskats, från tre till ett. Texten har kompletterats med områdesbeskrivningar för den mark som pekas ut som utbyggnadsområden, samt vilka kriterier som har varit vägledande i utpekandet av möjliga områden för exploatering.

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) är positiva till utpekandet av LIS-områden samt verksamhetsyta. Det finns intresse för verksamhetsyta inom det som pekas ut som utredningsområde. Önskar att utredningsområdet för verksamhetsyta pekas ut som verksamhetsyta.

Kommentar: Utredningsområde för verksamhet har justerats i kartan och pekas nu ut som verksamhetsyta.

Fagerhult och Baskarp

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) ställer sig bakom förslaget som ligger men anser att området söder om Fagerhult bör beaktas för bostadsbyggnation. Ska vi ha kvar och utveckla alla våra tätorter bör vi också lyssna till var folk vill bo.

Kommentar: Området söder om Fagerhult består av jordbruksmark som det är uttalat att kommunen ska värna om i de fall det finns andra alternativ. I Fagerhult finns det idagsläget andra alternativ som även till viss del redan är detaljplanelagda.

Nämnd:

Miljönämnden vill informera om att det finns en nedlagd deponi på platsen för detaljplan för verksamheter i Baskarp. Det kan därför vara olämpligt att använda den för etablering.

Kommentar: För området finns en fastställd detaljplan från år 1996 som tillåter industriverksamhet.

Privatperson:

Privatperson föreslår att ”utredning verksamhetsyta” som markerats i kartan över Fagerhult tas bort och ersätts med en yta på insidan av befintliga verksamhetsytor (västerut). Orsaken till detta är dels att det i området finns ett flertal bostadshus, det har dragits cykelväg, fiber mm, vilket vore väldigt kostsamt att slösa bort. Dels finns förfrågningar om försäljning av ytterligare tomter för nybyggnad (för stunden inget konkret pågående) inom området som markerats som ”utredning verksamhetsyta.

Kommentar: Kartan som redovisar utveckling för Fagerhult har reviderats när det gäller verksamhetsyta.

Furusjö

Politiska partier:

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) ställer sig bakom förslaget för utveckling av Furusjö. Mycket bra att man tar med trafiksäkerhetsfrågan angående infarterna, yta för centrumändamål, hållbara resor samt gröna stråk.

Habo tätort

Myndigheter och organisationer:

Region Jönköpings län ser positivt på Habo kommuns uttalade strävan att förtäta den centrumnära bebyggelsen då detta ger god koppling till befintlig infrastruktur inom kollektivtrafiken. Att man uttryckligen pekar på att flerbostadshus bör ligga inom 600 meter från stationen visar på en tydlig ambition att göra kollektivtrafiken till en attraktiv resurs för tätortens invånare.

Grannkommuner:

Jönköpings kommun är positiva till ett samarbete kring att utreda förutsättningarna av området väster om Bankeryd, utredningsområde för bostäder och verksamheter. Vidare anser de att det är viktigt att se området väster om Bankeryd utifrån hur hela stråket mellan Jönköpings och Habo kan utvecklas i framtiden. Jönköpings kommun är restriktiva till exploatering av jordbruksmark, det tycker att det är viktigt att samarbetet startar innan ett ställningstagande om byggnation är gjort. De anser att det är viktigt att utreda möjligheten för verksamhetsområden utifrån Jönköpings behov. Föreläggande om kommunalt VA finns inom utredningsområdet. Jönköpings kommun anser att det är viktigt att klargöra om anslutningen ska ske mot Bankeryd innan utredningsarbetet påbörjas. Vid ett aktivt deltagande av Jönköpings kommun i utredningen finns goda möjligheter att lösa önskemål om barnomsorg och skola i Bankeryd. Vilket inte är lika enkelt vid enskilda avstyckningar. Vidare anser de att det är viktigt att VA-avdelningen i Jönköping involveras i ett tidigt

skede för att undersöka vilka lösningar som finns för vattenförsörjning och avloppshantering över kommungränsen. Önskvärt även med samarbete i den VA-plan som Habo kommun planerar att ta fram om Jönköpings kommun berörs av strategier, riktlinjer och åtgärder.

Kommentar: Området söder om Habo som pekades ut som utredningsområde har tagits bort. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras med stöd av de riktlinjer som finns i översiktsplanen. Området bedöms inte behövas för att klara bostadsbehovet eller verksamhetsbehovet fram till år 2040. En mindre yta för verksamhet är nu istället markerat mellan Domsand och Bankeryds tätort. Vid en detaljplaneläggning kommer samarbete att krävas med Jönköpings kommun när det gäller trafikangöring samt försörjning av vatten och avlopp.

Politiska partier:

Oppositionen (Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet) anser att utvecklingen av Habo tätort i möjligaste mån ska undvikas att ske på åkermark. Anser att det är viktigt att peka ut Munkaskog som särskilt skyddsvärt område för rekreation, då den är starkt bidragande till hälsosam livsmiljö för våra kommuninvånare.

Kommentar: De utbyggnadsområden som redovisas har pekats ut utifrån vissa förutsättningar och kriterier, att undvika byggnation på åkermark har varit ett av dessa kriterier. Men avgörandet har varit en sammanvägning av flera aspekter. Munkaskogs rekreationsområde är utpekad som viktigt för närrekreation. Området vid nuvarande Munkaskogsgård med omgivning pekas ut som ett utvecklingsområde för friluftsliv och turism.

Alliansen (Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna) anser att det saknas en förstärkning av verksamhetsyta i Habo kommun.

Utredningsområdet som pekats ut (Ebbarp söderut) anses behöva ha en tydligare skrivning gällande verksamhetsyta; att utredningen ska leda till att var inom det utpekade verksamhetsområdet verksamhetsytan ska förläggas. Anser att det som idag är verksamhetsyta, Ahlins AB, ska fortsatt vara verksamhetsyta. Anser att man ska kika vidare på mark norr om Sjogarp för bostadsbyggnation, men inte vid Munkaskogs gård.

Kommentar: Utredningsområdet som pekades ut har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att klara bostadsbehovet eller verksamhetsbehovet fram till år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras med stöd av de riktlinjer som finns i översiktsplanen. Översiktsplanen har kompletterats med ett underlag som redovisar framtida behov av verksamhetsmark till och med år 2040. De ytor som föreslås för Habo täcker detta behov. En yta för verksamheter har markerats mellan Domsand och Bankeryds tätort.

Efter samrådet har en analys gjorts för att utreda möjligheterna till byggnation norr om Sjogarp. Sammantaget blir det kostsamt att investera i helt ny gatustruktur, trafikplatser, vatten- och avloppsnät, svårighet att få in en busslinje i området, vilket i sin tur kräver en hög exploateringsgrad för att få tillräckligt med reseunderlag. Området omfattas även av strandskydd på 300 meter och innehåller värdefulla naturområden. Avvägning mellan intressena att bebygga och att bevara väger till fördel att bevara Munkaskog som rekreationsområde.

Nämnd:

Miljönämnden Anser att översiktsplanen kan bli tydligare kring det så kallade utredningsområdet i södra delen av kommunen mot Bankeryd. Anges i avsnittet vatten och avlopp som omvandlingsområde. Det framgår att anslutning

till det kommunala VA-nätet ska fortgå i enlighet med befintlig VA-plan och det föreläggande som finns från länsstyrelsen ska följas. Det står senare i översiktsplanen att kommunen ska vara restriktiv till ny utbyggnad tills dess att förutsättningarna har klarlagts. Anser att det är motsägelsefullt och vill se ett resonemang kring hur avloppet ska lösas i området i väntan på att området ska utredas.

Kommentar: Utredningsområdet som pekades ut i samrådshandlingen har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att klara bostadsbehovet eller verksamhetsbehovet fram till år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras med stöd av de riktlinjer som finns i översiktsplanen. Anslutning till det kommunala vatten- och avloppsnätet inom det arbete som pågår. En yta för verksamheter har markerats mellan Domsand och Bankeryds tätort. Vid en detaljpanelläggning kommer samarbete att ske med Jönköpings kommun om bland annat försörjning av vatten och avlopp.

Kommunalt bolag:

Habo Bostäder anser att förtätning av centrum i Habo ligger i linje med Habo Bostäders planerade byggnation. Möjligheter att kunna bygga på höjden skulle skapa en variation i utbudet på lägenheter och frigöra markyta till p-platser. Detta är en fördel då p-platser under mark är kostsamma.

Kommentar: Ett planprogram för centrum ska tas fram under år 2019 till 2020 med syfte att belysa möjligheten till bland annat förtätning i centrum.

Förening:

Föreningen Munkaskogs gård ser positivt på att bostadsutvecklingen öster om Habo tätort lagts åt sidan. Det är positivt för Habo tätorts invånare. Närhet till tätortsnära naturområden så som skog är hälsofrämjande för innevånarna i

Habo. I dag används området mycket till rekreation och friluftsliv. Norr om Sjögarps villaområden fram till Hökesån är viktigt för över halva Habos innevånare, att ha tillgång till näranaturen-områden. Munkaskogsområdet har pekats ut och angetts ett syfte att stärka friluftslivet och turismen. Detta är bra syfte och bevarandet motiveras helt riktigt att följa delmålet Rekreation för livskvalitet. Den nya anslutningen till Munkaskog är en angelägen ny tillfart, viktigt att beakta en bra dialog med oss som driver verksamheten där. Det finns risk för att den nya tillfarten blir en icke önskvärd ”trafik-rundslina”. Man behöver även se över parkeringsmöjligheterna vid Munkaskogsgården i det sammanhanget. Det föreslås öka tillgängligheten till Vättern för att skapa nya mötesplatser för invånarna och turismen, detta är positivt att lyfta fram. Skapande av cykel- och vandringsleder föreslås, som skall koppla samman området. Även detta bör ske med i samverkan med oss och andra aktiva föreningar inom området. Gårdens verksamhet idag tillför redan turister till Habo kommun.

Kommentar: Munkaskogsområdet har pekats ut och angetts ett syfte att stärka friluftslivet och turismen. Kommunens förslag innebär att ett större område kan utvecklas för detta ändamål samt för andra aktörer att driva verksamhet som faller i linje med detta. En eventuell förändring kommer att genomföras i dialog med den verksamhet som kommer att finnas i området, till exempel när det gäller en ny förbättrad angöring för trafik.

Naturskyddsföreningen menar att översiktsplanen bör visa vägen mot en god bebyggelsestruktur där bebyggelsen anpassas efter den gamla och där värdefull natur succesivt integreras till grönområden som berikar samhället, vilket man menar inte gjorts i översiktsplanen. Vidare menar de att eftersom kommunen inte tar kontroll över marken söder om tätorten, där trycket är som störst, öppnar det upp för markspekulationer. Det leder till att kommunen får litet inflytande över bebyggelsens utformning

och får i stället stå för utgifter för infrastruktur och social service. Samtidigt menar de att det finns ödetomter och rivningstomter i centrum. Vidare är de positiva till att planerna på att exploatera öster om väg 195 verkar ha frångåtts eftersom de inte anser att det är en bra samhällsplanering att bygga in väg 195 i samhället som utgör en barriär mot övriga tätorten med infrastruktur och social service. De anser att området bör utvecklas för turism och friluftsliv.

Kommentar: Översiktsplanen redovisar en intention och vilja att skapa en bebyggelsestruktur med varierade bostadstyper och bebyggelseområden som tar vara på eller förstärker grönstruktur. Mål, strategier och riktlinjer finns framtagna för detta. Kommunen är positiv till att det i centrum kan förätas med bebyggelse när så är lämpligt, vilket också görs och som även framgår i översiktsplanen. Kommunen har planmonopol vilket betyder att det är kommunen som bestämmer vilken mark som ska detaljplanläggas och för vilket syfte. Vidare har kommunen bland annat plan- och bygglagen att förhålla sig till när det gäller bebyggelseutformning och anpassning till omgivning.

Privatperson:

Privatperson vill framföra önskemål om att delar av de utpekade ytorna för bostadsbyggande ska strykas från översiktsplanen. De aktuella ytorna finns i Habo tätort, kring Bränninge gård. Yttrandet lyfter en önskan om att Bränninge Gård ska bevaras som den gårdsmiljö och gröna stråk det är idag. Markerade områden i karta visar ängs- och betesmarker, vilka bör finnas kvar för att bevara gårdsmiljön. Yttrandet lyfter att miljön har ett historiskt värde samt att miljön har ett mervärde för dem som bor på Bränninge Gård och för dem som bor/ska bygga sin bostad på Bränningeområde. Vidare tas ett minskat värde på fastigheten upp om en utveckling för bostäder sker på de markerade ytorna i kartan. Yttrandet tar upp att Bränninge Gård upplåtit övrig mark för att utveckla Habo och menar att Habo kommun får ta detta i beaktande

för dessa synpunkter och för en korrigerande av översiktsplanen.

Kommentar: Syftet med att peka ut dessa områden för bostadsbebyggelse är att öppna upp för viss komplettering av bostäder. Idag är delar av ytorna inte detaljplanelagda och de ligger i de centrala delarna av Habo tätort. Vid detaljplaneläggning av markytorna ska hänsyn tas till befintlig bebyggelse, kulturmiljö och bevarandet av gröna stråk. Texten om Habo tätort har kompletterats med områdesbeskrivningar som belyser förutsättningar för ett detaljplaneläggande.

Privatperson motsätter sig utveckling och exploatering av det levande landskapet som finns mellan Habo tätort och Bankeryd. Flera generationer har drivit sin verksamhet inom området. Utredningsområdet rimmar illa med moderna idéer om vikten av att bevara levande landskap och natur i tätortsområden. Att förvandla trakten mellan Habo och Jönköping till ett förortsområde kan rimligen inte vara något eftersträvt. ”Strandområdet Domsand är ett välbesökt turistmål om somrarna med bl a campinglägret där. Det vore katastrofalt om detta andhål bäddades in i stadsbebyggelse.”

Kommentar: Området söder om Habo som pekades ut som utredningsområde har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att tillgodose bostads- eller verksamhetsbehovet till och med år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras utanför översiktsplanen.

Översiktsplanen har kompletterats med ytterligare text för att tydliggöra vilka kriterier som varit utslagsgivande vid val av områden och för Habo tätorts del även en analys av utbyggnadsriktningar. Det är även privata fastighetsägares ansvar att bevara ett levande landskap och till exempel inte sälja mark till

bostadsföretag med syfte att bygga ett fåtal småhus eller att låta marken växa igen.

Privatperson vill belysa att när ÖP 2040 släpptes blev det en ordentlig chock att se att hela området Eket-Österlid-Ebbarp – inklusive våra boningshus, djurstallar och åkrar - var brutalt överstreckat som exploateringsområde för bebyggelse. Här finns bara privata markägare, kommunen äger ingenting. Är det kommunens ambition att ta död på den verksamhet inom de gröna näringarna som finns i området, och att förstöra existerande natur- och rekreationsvärden?

Kommentar: Se kommentar ovan.

Privatperson motsätter sig idén om utredningsområde för verksamheter, eftersom det kommer medföra ökade bullernivåer, vibrationer och tunga transporter och minska livsstandarden för de som bor intill utredningsområdet. Även värdet på husen kommer minska eftersom man inte längre bor i ett attraktivt område utan bor granne med industrier. En utbyggnad av 2+2 väg kommer medföra ökade bullernivåer och vibrationer på en redan hårt belastad väg. Verksamheter inom utredningsområdet möjliggör inte att lokala företag i Bankeryd och i Habo kan stanna kvar på orten. Det är bättre att befintliga industriområden utökas eftersom det inte gör någon större skillnad i transporttid om verksamheterna utökas vid befintliga verksamhetsytor. Vidare finns en livsmedelsstrategi som kommunen går emot genom att föreslå industri och bostäder på jordbruksmark. Är starkt emot detta förslag.

Kommentar: Området söder om Habo som pekades ut som utredningsområde för bostäder och verksamheter har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att tillgodose bostads- eller verksamhetsbehovet till och med år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras utanför översiktsplanen.

Behovet av verksamhetsmark har förtydligats och kompletterats med en tabell. Endast 2,6 hektar föreslås på betesmark för verksamheter. Resterande föreslås på skogsmark. Verksamhetsytor föreslås i samtliga orter och söder om Habo har ett nytt område för verksamheter pekats ut, mellan Domsand och Bankeryds tätort. Detta område är skogsmark.

Översiktsplanen och kapitlet som beskriver tätortsutveckling har kompletterats med text som förtydligar kriterierna och analyserna som har använts vid utpekandet av utbyggnadsområden. Samtliga områden som pekas ut för bostäder eller verksamheter ligger i direkt anslutning eller inom befintlig tätort och blir därmed en naturlig utökning av tätorten.

Privatperson lyfter att det i översiktsplanen accepteras etableringen av ett andra ”centrum” i Habo. I flera andra kommuner och mindre orter har det haft en negativ effekt och detta kan förväntas bli ett större problem med ökad digitalisering, e-handel osv.

Kommentar: Översiktsplanen pekar inte ut ett andra centrum. Kommunen antar att yttrandet syftar på en nyligen framtagen detaljplan. I gällande detaljplan för Kärnekulla tillåts skrymmande handel, livsmedelsaffär och restaurang, men ingen detaljhandeln. Målet är att Kärnekulla och centrum kompletterar varandra med olika innehåll. Under hösten 2019 påbörjade arbetet med centrumutveckling med syfte att stärka attraktiviteten.

Privatperson anser att det är positivt att bostadsutvecklingen öster om Habo tätort lagts åt sidan. Närhet till tätortsnära naturområden såsom skog är hälsofrämjande för invånarna i Habo. I dag används området mycket till rekreation och friluftsliv, det är ett välbesökt rekreationsområde. Vidare stärker det även framtida utveckling av Slättenområdet som bra området för band annat skolans friluftaktiviteter. Det är även naturligt att ta hänsyn till väg 195 som en naturlig fysisk och visuell barriär för den befintliga bostadsbebyggelsen. Norr

om Sjögarps villaområden fram till Hökesån är viktigt för över halva Habos invånare, att ha tillgång till näranaturen-områden. Munkaskogsområdet har pekats ut och angetts ett syfte att stärka friluftslivet och turismen. Detta är ett bra syfte och bevarandet motiveras helt riktigt att följa delmålet Rekreation för livskvalitet. Kommunen kan också skapa ett kommunalt naturreservat i anslutning till Bokskogens naturreservat som då naturligt utvidgas med en korridor ner mot Vätten. Den nya anslutningen till Munkaskog är en angelägen ny tillfart, viktigt att beakta en bra dialog med föreningen som driver verksamhet på Munkaskog. Det finns även en risk att den nya tillfarten blir en icke önskvärd ”trafik-rundslina”. Man behöver även se över parkeringsmöjligheterna vid Munkaskogsgården i det sammanhanget. Skapande av cykel- och vandringsleder föreslås, som skall koppla samman området. Även detta bör ske med i samverkan med oss och andra aktiva föreningar inom området. Gårdens verksamhet idag tillför redan turister till Habo kommun. Mellan Slättenområdet och norr om Alléskolan, väster om väg 195 föreslås ett bostadsområde. Detta område måste särskilt utredas eftersom området till viss del är exponerat av trafikbuller från väg 195. Det är positivt att det föreslås en gång- och cykelpassage (GC-passage) över väg 195 vid Bokskogen, det innebär en trygg och säker passage till den östra sidan om väg 195.

Kommentar: Munkaskogsområdet har pekats ut och angetts ett syfte att stärka friluftslivet och turismen. Kommunens förslag innebär att ett större område kan utvecklas för detta ändamål samt för andra aktörer att driva verksamhet som faller i linje med detta. En eventuell förändring kommer att genomföras i dialog med den verksamhet som kommer att finnas i området, till exempel när det gäller en ny förbättrad angöring för trafik.

Privatperson motsätter sig föreslagen yta för bostadsutveckling norr om Bränninge 3:20 (Lilla Bränninge) med anledning av att man inte tagit linjekonstruktionen som går genom området

i beaktande i ÖP 2040. Linjekonstruktionen förser Habo kommun med ström och tillhör Vattenfall. Vidare hänvisas till att man bör bevara grönområdena som finns intill Bränninge eftersom det skapar trevliga boendemiljöer och att det saknas grönområden i själva bostadsområdet. Anser det vara av vikt att behålla åkermarken för att bevara attraktivitet samt trevliga boendemiljöer. Det ligger intill OK gränsen och elljusspåret som borde tala för att detta bör beaktas. De förespråkar även att bostadsytorna i den fördjupade översiktsplanen från 2011 ska gälla istället för översiktsplan 2040. Detta eftersom resonemanget (avstånd till centrum, bygga samman med befintliga bostadsområden, bevara grönområden, utbyggnad av kollektivtrafik) i öp 2040 som används för att motivera utpekade ytor för bostäder även går att applicera på bostadsytor utpekade i FÖP 2011. Områdena är i FÖP 2011 är dessutom mer attraktiva med utsikt över Vättern. Vidare anser de att vägdragningen i FÖP 2011 (kommunen tolkar det som vägen mellan Bränninge och Domsand) är bättre anpassad för en högre trafikbelastning än den via Fiskebäck, som föreslås i Öp 2040.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ytterligare text för att tydliggöra vilka kriterier som varit utslagsgivande vid val av områden och för Habo tätorts del även en analys av utbyggnadsriktningar. Kartan för utveckling av markanvändning för Habos tätort har reviderats när det gäller utpekandet av bostadsområden. Utpekade områden för bostäder intill Lilla Bränninge motiveras utifrån de kriterier som varit utslagsgivande. Nya bostadsområden ska komplettera de befintliga och hänstyn till gröna stråk ska tas vid en framtida detaljplaneläggning.

Privatperson motsätter sig utredningsområde för verksamheter och bostäder eftersom marken är klassad jordbruksmark samt att undertecknad äger mark som berörs av översiktsplanen och de har inte för avsikt att ändra markanvändning. Allt i översiktsplanen som berörs av fastigheten Fiskebäck 3:44 ska strykas från planen.

Kommentar: Området söder om Habo som

pekades ut som utredningsområde för bostäder och verksamheter har tagits bort. Området bedöms inte behövas för att tillgodose bostads- eller verksamhetsbehovet till och med år 2040. Syftet med området var att belysa vilka intressen som finns i området samt en möjlighet att utveckla strategier för pågående markanvändning men också för påtryckningar utifrån om ändrad markanvändning. De frågorna bedöms kunna hanteras utanför översiktsplanen.

Översiktsplanen har kompletterats med ytterligare text för att tydliggöra vilka kriterier som varit utslagsgivande vid val av områden och för Habo tätorts del även en analys av utbyggnadsriktningar. Det är även privata fastighetsägares ansvar att bevara ett levande landskap och till exempel inte sälja mark till bostadsföretag med syfte att bygga ett fåtal småhus eller att låta marken växa igen.

Västerkärr

Privatperson:

Privatperson ser positivt på att utveckla den utpekade marken för bostäder. Ser också större potential för utveckling än vad förslaget redovisar. Marken som de äger på den nordöstra delen av nya 26/47-dragningen har stor potential att utvecklas för verksamheter. Området kommer ha bra skyltläge samt kommunikationsmöjligheter i och med den nya vägen. I dialog med både Mullsjö och Habo kommuner har det klargjorts att det är önskvärt att samarbeta över kommungränserna i detta område. Inte minst vad avser anslutande vägar och övrig infrastruktur.

Kommentar: Kartan som redovisar utbyggnadsmöjligheter för verksamhetsyta har justerats och blivit större.

Revidering av översiktsplan:

- Samtliga texter som beskriver utveckling för tätorterna har kompletterats med områdesbeskrivningar för den mark som pekats ut som utbyggnadsområden, samt vilka kriterier som har varit vägledande i utpekandet av möjliga områden för exploatering.
- Under avsnittet tätortsutveckling för Brandstorp har kartan för utveckling justerats genom att utredningsområde för verksamhet istället pekats ut som verksamhetsyta. Kartan har också justerats när det gäller antal LIS-områden. Antalet utbyggnadsområdena för bostäder har minskats.
- Under avsnittet tätortsutveckling för Fagerhult och Baskarp har kartan för utveckling ändrats genom att området för verksamhetsyta har justerats samt att en del ytor för bostäder korrigerats.
- Under avsnittet tätortsutveckling för Habo har kartan för utveckling ändrats genom att utbyggnadsområdet för bostäder tagits bort när det gäller Ahlins AB. Ytan föreslås istället fortgå med befintlig markanvändning. Tre föreslagna ytor för bostäder har tagits bort för att spara jordbruksmark och ta hänsyn till utbyggnad av transfotmotorstation. Ett nytt utbyggnadsområde för bostäder har lagts till.- Yta för verksamhet har lagts till väster om Tumbäcks industriområde. Gröna stråk har korrigerats
- Utredningsområdet söder om Habo har tagits bort.
- Yta för verksamhet har lagts till mellan Domsand och Bankeryds tätort.
- Under avsnittet tätortsutveckling för Västerkärr har kartan för utveckling ändrats genom att området för verksamhetsyta har justerats och ett område för kulturhistoriskt intresse har lagts till i kartan
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

6 | Genomförande & uppföljning

Synpunkter kapitel 6

Myndigheter och organisationer:

Region Jönköpings län anser att det är positivt att det finns ett förslag till uppföljning med nyckeltal.

Nämnd:

Miljönämnden anser att det är positivt att översiktsplanen innehåller målsättningar som brutits ned i strategier och riktlinjer som sedan följs upp genom nyckeltal.

Kommentar: Nyckeltalen har reviderats i antal och preciserats något för att få en enklare process i uppföljningsarbetet.

Privatperson:

Privatperson konstaterar att det förslås att kommunen skall föra en aktiv markpolitik. Det saknas något i strategin, det vill säga att försöka öka kommunens markinnehav. Kanske borde man mer verka för att arbeta med att öka markinnehavet. Detta för att kunna styra användningen bättre i framtiden. Avsättning av medel för framtida markinnehav, kan vara ett sätt att visa att man strävar efter en aktiv markpolitik. Att enbart ha ett nyckeltal som visar, antal hektar kommunmark inom utbyggnadsområden, ger inte en aktiv markpolitik.

Kommentar: Översiktsplanen tydliggör vikten av att äga mark för att kunna styra samhällsutvecklingen. Hanteringen av rutiner för hur detta ska ske eller koppling till budgetarbetet styrs inte i översiktsplanen.

Privatperson Översiktsplanen innehåller en sida som behandlar ekonomisk hållbarhet. Det står att expansionen kostar mycket pengar och att det i ett senare skede kan ge vissa intäkter. Anser att översiktsplanen måste innehålla en seriös ekonomisk konsekvensanalys. Hur ser partierna på skattehöjningar och hur stora höjningar är partierna beredda att administrera etcetera.

Kommentar: Översiktsplanens tidshorisont är till och med år 2040. Allt i översiktsplanen kommer inte att genomföras på en gång utan succesivt när det är läge för det. I vilken ordning utbyggnadsprojekt kommer att ske styrs inte i översiktsplanen, utan kommer att ske via prioritering och även vara beroende av konjunkturer, marknadsmässiga incitament, fastighetsägare, andra kommuner och myndigheter.

Revidering av översiktsplan:

- Nyckeltalen har reviderats i antal och i precisering.
- Listan över dokument som bör tas fram är reviderad.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

A photograph of a field of tall grasses, likely corn or a similar crop, with a blurred background of trees and sky. The text is centered over the image.

HÅLLBARHETS- BEDÖMNING

Synpunkter

Hållbarhetsbedömning

Myndigheter och organisationer:

Länsstyrelsen konstaterar att det i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) framgår att Jönköpings luftkvalitet påverkas av transporter från Habo. Dock framgår inte vilka åtgärder som krävs för att minska de negativa effekterna av utveckling. Både föreslagen bostadsutveckling och åtgärder för hållbara resor behöver ses över i samverkan med Jönköpings kommun, regionen och Trafikverket. Slutsatsen i MKB är delvis motstridiga när det gäller transportutvecklingen. Utgångspunkten bör vara att befolkningsökningen leder till ökad trafik. Det behöver finnas en överensstämmelse mellan tidplanen för olika investeringar samt de effekter som de kan ge under planperioden.

Kommentar: Miljökonsekvensbeskrivningen har redigerats i följande delar; *Klimat och energi* samt *Trafik och infrastruktur* har korrigerats vad det avser konsekvensbedömningen utifrån bedömningskalan samt att text har lagts till som anger att befolkningsökningen troligtvis leder till ökade bilresor. *Miljö, hälsa och säkerhet (farligt gods)* har helt ny text, har korrigerats vad det avser konsekvensbedömningen utifrån bedömningskalan och kompletterats med en konsekvensklassificering för Vättern som är framtagen av Vägverket region syd samt Vätternvårdsförbundet.

Revidering av översiktsplan:

- Miljökonsekvensbeskrivningen har redigerats i följande delar; *Klimat och energi* samt *Trafik och infrastruktur* har korrigerats vad det avser konsekvensbedömningen utifrån bedömningskalan.
- Text har lagts till som anger att befolkningsökningen troligtvis leder till ökade bilresor. - Texten i avsnitt *Miljö, hälsa och säkerhet (farligt gods)* är helt ny, den har korrigerats vad det avser konsekvensbedömningne utifrån bedömningskalan och kompletterats med en konsekvensklassificering för Vättern som är framtagen av Vägverket region syd samt Vätternvårdsförbundet.
- Redaktionella ändringar såsom stavfel eller förtydliganden och kompletteringar i text.

HABO KOMMUN